

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 15 oktober 2003 (24.10)
(OR. en)**

13649/03

**EUROPOL 52
OC 640**

NOTA I/A-PUNT

---

van: het secretariaat-generaal van de Raad

aan: het COREPER/ de Raad

---

nr. vorig doc.: 13650/03 EUROPOL 53

Betreft: Akte van de Raad tot vaststelling, op grond van artikel 43, lid 1, van de Overeenkomst tot oprichting van een Europese Politiedienst (Europol-Overeenkomst), van een Protocol tot wijziging van die overeenkomst

GEMEENSCHAPPELIJKE BELEIDSLIJNEN

Aanvraagtermijn overleg: 19.11.2003

---

1. Op basis van een initiatief van het Koninkrijk Denemarken hebben de Raadsinstanties zich gebogen over en hun goedkeuring gehecht aan een ontwerp-akte van de Raad tot vaststelling, op grond van artikel 43, lid 1, van de Overeenkomst tot oprichting van een Europese Politiedienst (Europol-Overeenkomst), van een Protocol tot wijziging van die overeenkomst. Er is tevens overeenstemming bereikt over een aan de akte van de Raad gehechte ontwerp-verklaring van de Raad.
2. Met het advies van het Europees Parlement, de Raad van Bestuur van Europol en het gemeenschappelijk controleorgaan van Europol is naar behoren rekening gehouden.
3. De overeengekomen teksten van de ontwerp-akte van de Raad, het protocol en de verklaring van de Raad staan in document 13650/03 EUROPOL 53 en zijn door de juristen/vertalers bijgewerkt.

4. Derhalve wordt het COREPER verzocht de Raad in overweging te geven om:
- a) de akte van de Raad tot vaststelling, op grond van artikel 43, lid 1, van de Overeenkomst tot oprichting van een Europese Politiedienst (Europol-Overeenkomst), van een Protocol tot wijziging van die overeenkomst, in de versie van document 13650/03 EUROPOL 53 aan te nemen;
  - b) de verklaring van de Raad zoals die staat in de bijlage bij document 13650/03 EUROPOL 53 aan te nemen; en
  - c) te besluiten de akte van de Raad, het protocol en de verklaring van de Raad bekend te maken in het Publicatieblad van de Europese Unie.
5. De Raad wordt voorts verzocht de onderstaande verklaringen op te nemen in de notulen van de zitting waarin de bovengenoemde akte wordt aangenomen.

A. Verklaring van de Duitse delegatie

"Gelet op de federale structuur van de Bondsrepubliek Duitsland blijven de hogere autoriteiten van de deelstaten overeenkomstig artikel 7, lid 1, van de Europol-Overeenkomst via het Bundeskriminalamt, dat de nationale eenheid is, on-line-toegang hebben tot het informatiesysteem."

B. Verklaring van de Deense delegatie

"Overeenkomstig artikel 39 van de Europol-Overeenkomst als gewijzigd bij het Protocol, is Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, van toepassing om uit te maken welke nationale rechter bevoegd is om kennis te nemen van geschillen omtrent de in artikel 39 bedoelde aansprakelijkheid van Europol. Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de positie van Denemarken, heeft Denemarken niet deelgenomen aan de aanneming van Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad, die bijgevolg niet bindend zal zijn voor, noch van toepassing zal zijn in Denemarken.

Denemarken verklaart evenwel dat het de inhoud van de desbetreffende toepasselijke bepalingen van bovengenoemde verordening zal toepassen om uit te maken welke nationale rechter bevoegd is om kennis te nemen van geschillen omtrent de aansprakelijkheid van Europol.

Denemarken wijst erop dat de Raad op 28 juni 2003 de Commissie door middel van een Raadsbesluit heeft gemachtigd onderhandelingen te openen met het oog op de sluiting van een overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Denemarken, waarbij het bepaalde in de Verordening (EG) nr. 44/2001 ook van toepassing wordt op Denemarken."

C. Verklaring van de Italiaanse delegatie

"De Italiaanse delegatie heeft nota genomen van het voorstel van het voorzitterschap tot wijziging van de redactie van artikel 4, lid 2, en benadrukt de centrale rol van de nationale eenheid van Europol, zoals die in de eerste zin van lid 2 tot uiting wordt gebracht.

Met betrekking tot de mogelijkheid waarin in de tweede zin van dat lid wordt voorzien, verklaart de Italiaanse delegatie - die bezorgd is dat afwijkingen van het bovengenoemde principe de goede werking van het hele Europol-systeem kunnen verstoren en een negatief effect kunnen hebben wanneer moet worden vastgesteld welke nationale autoriteiten bevoegd zijn - dat Italië van mening is dat niet mag worden afgeweken van het beginsel van de centrale rol van de nationale Europol-eenheid, die het enige bevoegde contactorgaan blijft."

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 1 november 2003 (05.11)
(OR. en)**

14190/03

LIMITE

MIGR 90

NOTA

---

van: het voorzitterschap

aan: de Raad

---

nr. vorig doc. 13875/1/03 MIGR 88 REV 1

Betreft: Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de verblijfstitel die in ruil voor samenwerking met de bevoegde autoriteiten wordt afgegeven aan onderdanen van derde landen die het slachtoffer zijn van mensenhandel of hulp hebben gekregen bij illegale immigratie

---

Hierbij gaat voor de delegaties de tekst van de ontwerp-richtlijn zoals die luidt na de vergadering van het Comité van permanente vertegenwoordigers van 30 oktober 2003.

Hoofdstuk I
Algemene bepalingen¹

Artikel 1

Doel

Het doel van deze richtlijn is de voorwaarden vast te stellen voor het verlenen van verblijfstitels² van beperkte duur, gekoppeld aan de duur van de daarmee verband houdende nationale procedures, aan onderdanen van derde landen die hun medewerking verlenen bij het bestrijden van mensenhandel of hulp bij illegale immigratie.

---

¹ **F en NL** handhaafden een voorbehoud voor behandeling door het parlement.

² **F** ziet liever een term als *toestemming tot verblijf* en maakte een voorbehoud bij het gebruik van *verblijfstitel* in de titel, in artikel 1 en in de hele tekst van de richtlijn.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) "onderdaan van een derde land": eenieder die geen burger van de Unie is in de zin van artikel 17, lid 1, van het Verdrag;
- b) "hulp bij illegale immigratie": de gevallen bedoeld in de artikelen 1 en 2 van Richtlijn 2002/90/EG van de Raad tot omschrijving van de hulp bij illegale binnenkomst, illegaal verkeer en illegaal verblijf;
- c) "mensenhandel": de gevallen bedoeld in de artikelen 1, 2 en 3 van het Kaderbesluit van de Raad van 19 juli 2002 inzake bestrijding van mensenhandel;
- d) "maatregel tot uitvoering van een verwijderingsbesluit": elke maatregel die door een lidstaat wordt getroffen met het oog op de uitvoering van een door de bevoegde autoriteiten genomen besluit waarin de verwijdering van een onderdaan van een derde land wordt bevolen;
- e) "verblijfstitel": iedere door een lidstaat verleende toestemming op grond waarvan het een onderdaan van een derde land die aan de bij deze richtlijn vastgestelde voorwaarden voldoet, is toegestaan legaal op het grondgebied van die lidstaat te verblijven ¹;

---

¹ F stelde voor deze definitie te schrappen (zie voetnoot 2 op blz. 2).

- f) "niet-begeleide minderjarige": onderdaan van een derde land jonger dan achttien jaar die zonder begeleiding van een volwassene die krachtens de wet of het gewoonterecht voor hem verantwoordelijk is, op het grondgebied van een lidstaat aankomt, zolang hij niet daadwerkelijk onder de hoede van een dergelijke volwassene staat, of minderjarige die nadat hij op het grondgebied van een lidstaat is aangekomen, zonder begeleiding wordt achtergelaten;

Artikel 3

Werkings sfeer

1. De lidstaten passen deze richtlijn toe op onderdanen van derde landen die het slachtoffer zijn of zijn geweest van strafbare feiten in verband met mensenhandel, ook als zij het grondgebied van de lidstaten illegaal zijn binnengekomen.
2. De lidstaten kunnen deze richtlijn toepassen op onderdanen van derde landen die hulp hebben gekregen bij illegale immigratie.
3. Deze richtlijn is van toepassing op de bovenbedoelde onderdanen van derde landen die volgens de wetgeving van de betrokken lidstaat de meerderjarige leeftijd hebben bereikt.

In afwijking van deze regel kunnen de lidstaten besluiten de bepalingen van deze richtlijn onder in hun nationale recht omschreven voorwaarden toe te passen op minderjarigen.

Artikel 4

Vrijwaringsclausule ¹

[geschrapt]

---

¹ Er is overeengekomen deze bepaling te schrappen en de inhoud (*Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de bescherming die overeenkomstig het internationale vluchtelingenrecht aan vluchtelingen, aan rechthebbenden op subsidiaire bescherming en aan aanvragers van internationale bescherming wordt verleend. Zij doet evenmin afbreuk aan de andere instrumenten betreffende mensenrechten*) als overweging op te nemen in de preambule.

Artikel 5

*Non-discriminatie*¹

[geschrapt]

Artikel 6

Gunstiger bepalingen

Deze richtlijn belet de lidstaten niet om voor personen die onder deze richtlijn vallen, gunstiger bepalingen vast te stellen of te handhaven.

Hoofdstuk II

Procedure voor de afgifte van verblijfstitels

Artikel 7

Verstrekking van informatie aan de betrokken onderdanen van derde landen

Wanneer de bevoegde autoriteiten van de lidstaten van oordeel zijn dat deze richtlijn van toepassing zou kunnen zijn op een bepaalde onderdaan van een derde land, stellen zij de betrokkene in kennis van de mogelijkheden die deze richtlijn biedt.

De lidstaten kunnen besluiten dat dergelijke informatie ook verstrekt kan worden door een niet-gouvernementele organisatie of een vereniging die door de betrokken lidstaat speciaal daartoe is aangewezen.

---

¹ Er is overeengekomen deze bepaling te schrappen en de inhoud (*De lidstaten passen deze richtlijn toe zonder discriminatie op grond van met name geslacht, ras, huidskleur, etnische of sociale herkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of wereldbeschouwing, politieke of andere overtuigingen, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, handicaps, leeftijd of seksuele gerichtheid*) als overweging op te nemen in de preambule.

Artikel 8
*Bedenktijd*¹

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de betrokken onderdanen van derde landen bedenktijd krijgen om te herstellen en zich te onttrekken aan de invloed van de daders van de strafbare feiten, zodat zij met kennis van zaken kunnen beslissen of zij bereid zijn met de bevoegde autoriteiten samen te werken.

Duur en aanvang van de in de eerste alinea bedoelde termijn worden overeenkomstig het nationale recht vastgesteld.

2. Tijdens deze termijn hebben de betrokken onderdanen van derde landen, in afwachting van de beslissing van de bevoegde autoriteiten, toegang tot de behandeling waarin artikel 9 voorziet en mag geen enkele tegen hen genomen verwijderingsmaatregel ten uitvoer worden gelegd.
3. De bedenktijd geeft geen recht op verblijf uit hoofde van deze richtlijn.
4. De lidstaat kan de bedenktijd te allen tijde beëindigen indien de bevoegde autoriteiten hebben vastgesteld dat de betrokkene actief, vrijwillig en uit eigen beweging opnieuw contact heeft opgenomen met de daders van de strafbare feiten als bedoeld in artikel 2, onder b) en c), alsook om redenen die verband houden met de openbare orde of de bescherming van de binnenlandse veiligheid.

---

¹ Bij de bespreking van deze bepaling is overeengekomen om de volgende clausule als overweging in de preambule op te nemen:
De toepassing van deze richtlijn mag geen afbreuk doen aan de werkzaamheden van de bevoegde autoriteiten in enig stadium van de desbetreffende nationale procedure, met name het onderzoek van de strafbare feiten in kwestie.

Artikel 9

*Behandeling die verleend wordt voorafgaand aan de afgifte van de verblijfstitel*¹

1. ² De lidstaten waarborgen de betrokken onderdanen van derde landen die over onvoldoende middelen beschikken, een levensstandaard die hen in staat stelt in hun onderhoud te voorzien, alsmede toegang tot spoedeisende medische behandelingen. Zij voorzien in de bijzondere behoeften van de meest kwetsbare personen, zo nodig en indien het nationale recht hierin voorziet, in de vorm van psychologische bijstand.
2. De lidstaten houden bij de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn naar behoren rekening met de behoeften van de betrokken onderdanen van derde landen op het gebied van veiligheid en bescherming, overeenkomstig het nationale recht.
3. De lidstaten garanderen de betrokken onderdanen van derde landen zo nodig taalkundige bijstand.

De lidstaten kunnen, onder de door het nationale recht gestelde voorwaarden, en indien zij een dergelijk systeem kennen, de betrokken onderdanen van derde landen kosteloze rechtshulp bieden.

---

¹ In verband met deze bepaling is overeengekomen om de volgende clause als overweging in de preambule op te nemen:

De bijstand die aan de betrokken onderdanen van derde landen wordt verleend, moet hen in staat stellen om te herstellen en zich aan de invloed van de daders van de strafbare feiten te onttrekken.

² Bij de bespreking van lid 1 is overeengekomen om de volgende clause als overweging in de preambule op te nemen:

De medische behandeling aan onderdanen van derde landen die onder deze richtlijn vallen, omvat zo nodig ook psychotherapeutische zorg.

Artikel 10

*Afgifte en verlenging van de verblijfstitel*¹

1. Wanneer de bedenktijd verstreken is, of eerder indien de bevoegde autoriteiten van oordeel zijn dat de betrokken onderdaan inmiddels heeft voldaan aan het in punt b) genoemde criterium, bekijkt een lidstaat:
  - a) of het voor het onderzoek of de gerechtelijke procedure dienstig is het verblijf van de persoon in kwestie op zijn grondgebied te verlengen, en
  - b) of deze duidelijk blijkt heeft gegeven van zijn bereidheid tot medewerking, en
  - c) of deze alle banden met de vermoedelijke daders van een of meer van de in artikel 2 omschreven strafbare feiten heeft verbroken.

2. Onverminderd redenen die verband houden met de openbare orde of de bescherming van de binnenlandse veiligheid mag de verblijfstitel alleen worden afgegeven als aan de in lid 1 genoemde voorwaarden is voldaan.

---

¹ In verband met dit artikel is overeengekomen om de volgende clausule als overweging in de preambule op te nemen:

De lidstaten dienen in overweging te nemen om op andere gronden, overeenkomstig hun nationale wetgeving, toestemming voor verblijf te verlenen aan onderdanen van derde landen die weliswaar binnen de werkingssfeer van deze richtlijn vallen, maar niet of niet langer voldoen aan de daarin gestelde voorwaarden, aan leden van hun familie of aan personen die als familieleden behandeld worden.

3. Onverminderd de bepalingen van artikel 17 betreffende de intrekking, heeft de verblijfstitel een geldigheidsduur van tenminste zes maanden. Wanneer de voorwaarden van lid 2 vervuld blijven, wordt hij verlengd.

Artikel 11

Model van de verblijfstitel

[geschrap]

Hoofdstuk III
Behandeling van houders van de verblijfstitel

Artikel 12

Arbeid, beroepsopleiding en onderwijs^{1 2}

1. De lidstaten stellen de regels vast volgens dewelke houders van de verblijfstitel toegang tot de arbeidsmarkt, beroepsopleiding en onderwijs wordt toegestaan.

De in de eerste alinea bedoelde toegang is beperkt tot de geldigheidsduur van de verblijfstitel.

2. De voorwaarden en procedures voor het toestaan van toegang tot de arbeidsmarkt, beroepsopleiding en onderwijs, worden door de bevoegde autoriteiten overeenkomstig de nationale wetgeving bepaald.

---

¹ In verband met dit artikel is overeengekomen om de volgende clausule als overweging in de preambule op te nemen:

Bij het verlenen van toegang tot beroepsopleiding en onderwijs aan de houder van een verblijfstitel dienen de lidstaten met name rekening te houden met de vermoedelijke verblijfsduur.

² **NL** handhaafde een voorbehoud bij dit artikel.

De **Commissie** bleef bij haar standpunt ten aanzien van dit artikel. Met name gaf zij in overweging in lid 1 de woorden *wordt verleend* te gebruiken in plaats van *wordt toegestaan*.

Artikel 13

Na de afgifte van de verblijfstitel verleende behandeling

1. De lidstaten zorgen ervoor dat houders van een verblijfstitel die niet over voldoende middelen beschikken, tenminste dezelfde behandeling krijgen als die waarin artikel 9 voorziet.
2. De lidstaten verstrekken de noodzakelijke medische of andere bijstand aan onderdanen van derde landen die niet over voldoende middelen beschikken en bijzondere behoeften hebben, zoals zwangere vrouwen, gehandicapten en slachtoffers van seksueel of ander geweld en, ingeval de lidstaten gebruikmaken van de krachtens artikel 3, lid 3, geboden mogelijkheid, minderjarigen.

Artikel 14

Minderjarigen

Wanneer de lidstaten gebruikmaken van de krachtens artikel 3, lid 3, geboden mogelijkheid, gelden de volgende bepalingen:

- a) De lidstaten houden bij de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn naar behoren rekening met de belangen van het kind. Zij zien erop toe dat de procedure is afgestemd op de leeftijd en de maturiteit van het kind. Als zij dat in het belang van het kind achten, kunnen zij met name de bedenktijd verlengen.
- b) De lidstaten verlenen het kind toegang tot het onderwijsstelsel onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de nationale onderdanen. De lidstaten kunnen bepalen dat deze toegang beperkt blijft tot het openbaar onderwijs.

- c) In het geval van niet-begeleide minderjarige onderdanen van derde landen nemen de lidstaten de nodige maatregelen om de identiteit en de nationaliteit van de minderjarigen vast te stellen en om vast te stellen dat zij niet begeleid zijn. De lidstaten stellen alles in het werk om de families van de minderjarigen zo snel mogelijk terug te vinden en nemen ten spoedigste de maatregelen die nodig zijn om te garanderen dat de minderjarigen in rechte vertegenwoordigd zijn, inclusief zo nodig in het kader van de strafprocedure, in overeenstemming met het nationale recht.

Artikel 15

Programma's en regelingen voor de betrokken onderdanen van derde landen

1. De betrokken onderdanen van derde landen krijgen toegang tot bestaande programma's en regelingen die erop gericht zijn dat de betrokken onderdanen weer een normaal sociaal leven opbouwen en die zo nodig cursussen omvatten ter verbetering van hun beroepsvaardigheden of ter voorbereiding op hun terugkeer naar het land van herkomst; deze programma's en regelingen kunnen worden aangeboden door de lidstaten of door niet-gouvernementele organisaties of verenigingen die een specifieke overeenkomst met een lidstaat hebben.

De lidstaten kunnen specifieke programma's en regelingen aan de betrokken onderdanen van derde landen aanbieden.

2. Wanneer een lidstaat besluit de in lid 1 bedoelde programma's of regelingen in te voeren en te implementeren, kan hij aan de afgifte of verlenging van een verblijfstitel de voorwaarde verbinden dat aan deze programma's of regelingen wordt deelgenomen.

Hoofdstuk IV

Niet-verlenging en intrekking

Artikel 16

Niet-verlenging

1. Een krachtens deze richtlijn afgegeven verblijfstitel wordt niet verlengd wanneer de voorwaarden van artikel 10, lid 2, niet meer vervuld zijn of wanneer de desbetreffende procedure bij besluit van de bevoegde autoriteiten is beëindigd.

2. Na afloop van de geldigheidstermijn van een krachtens deze richtlijn afgegeven verblijfstitel is met betrekking tot een ander soort verblijfstitel het gewone vreemdelingenrecht van toepassing.

Wanneer de betrokken onderdaan van een derde land een ander soort verblijfstitel aanvraagt, houden de lidstaten bij het onderzoek van zijn aanvraag rekening met het feit dat hem krachtens deze richtlijn een verblijfstitel was verleend.

De toepassing van de bepalingen van de tweede alinea laat het besluit betreffende de aanvraag van een ander soort verblijfstitel onverlet, dat door de bevoegde autoriteiten wordt genomen overeenkomstig de regels van het gewone vreemdelingenrecht ¹.

---

¹ De **Commissie** stelt voor lid 2 het volgende alternatieve ontwerp voor:

2. *Na afloop van de geldigheidstermijn van een krachtens deze richtlijn afgegeven verblijfstitel is met betrekking tot een ander soort verblijfstitel het gewone vreemdelingenrecht van toepassing.*

Wanneer de betrokken onderdaan van een derde land een ander soort verblijfstitel aanvraagt, houden de lidstaten bij het onderzoek van zijn aanvraag rekening met het feit dat hem krachtens deze richtlijn een verblijfstitel was verleend, als één van de gegevens waarmee in het kader van de nationale wetgeving rekening wordt gehouden.

Artikel 17

Intrekking

De verblijfstitel kan te allen tijde worden ingetrokken indien de voorwaarden voor afgifte niet langer vervuld zijn. De verblijfstitel kan met name in de volgende gevallen worden ingetrokken:

- a) wanneer de houder actief, vrijwillig en uit eigen beweging opnieuw contact heeft opgenomen met de vermoedelijke daders van de strafbare feiten in kwestie, of
- b) wanneer de bevoegde autoriteit van oordeel is dat de medewerking of de klacht van het slachtoffer misleidend of te kwader trouw is, of
- c) om redenen die verband houden met de openbare orde of de bescherming van de binnenlandse veiligheid, of
- d) wanneer het slachtoffer niet langer zijn medewerking verleent;
- e) wanneer de bevoegde autoriteiten besluiten tot buitenvervolgstelling.

Hoofdstuk V

Slotbepalingen

Artikel 17bis

De toepassing van deze richtlijn laat de specifieke nationale regels inzake de bescherming van slachtoffers en getuigen onverlet.

Artikel 18

Sancties

[geschrap]

Artikel 19

*Uitwisseling van informatie*¹

[geschrapt]

Artikel 20

Verslag

1. Uiterlijk op ... brengt de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad verslag uit over de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten en stelt zij eventueel noodzakelijke wijzigingen voor. De lidstaten doen de Commissie alle voor de opstelling van dat verslag nuttige informatie toekomen.
2. Na indiening van het in lid 1 bedoelde verslag brengt de Commissie ten minste om de drie jaar verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad over de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten.

Artikel 21

Omzetting

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op ...² aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor de verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

---

¹ Er is overeengekomen om de volgende clausule als overweging in de preambule op te nemen:
De lidstaten dienen de Commissie in verband met de uitvoering van deze richtlijn de informatie te verschaffen die is verkregen in het kader van de werkzaamheden betreffende de verzameling en verwerking van statistische gegevens met betrekking tot zaken die onder Justitie en Binnenlandse Zaken vallen.

² 24 maanden na de datum van aanneming.

Artikel 22

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Artikel 23

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 10 november 2003
(OR. fr)**

**Interinstitutioneel dossier:
2002/0110 (CNS)**

**12513/1/03
REV 1**

JUSTCIV 155

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: Verordening van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000

VERORDENING VAN DE RAAD

van

betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in
huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van
Verordening (EG) nr. 1347/2000

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 61,
onder c), en artikel 67, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie ¹,

Gezien het advies van het Europees Parlement ²,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ³,

---

¹ PB C, blz. .

² PB C, blz. .

³ PB C, blz. .

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Europese Gemeenschap heeft zich tot doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid tot stand te brengen, waarin het vrije verkeer van personen gewaarborgd is. Te dien einde moet de Gemeenschap met name de maatregelen op het gebied van de justitiële samenwerking in burgerlijke zaken aannemen, die nodig zijn voor de goede werking van de interne markt.
- (2) De Europese Raad van Tampere heeft bevestigd dat het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen de hoeksteen voor de totstandbrenging van een werkelijke justitiële ruimte vormt, en heeft het omgangsrecht aangemerkt als een prioriteit.
- (3) Verordening (EG) nr. 1347/2000 van de Raad van 29 mei 2000 ¹ voorziet in regels betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en van naar aanleiding van procedures in huwelijkszaken gegeven beslissingen inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid voor de gemeenschappelijke kinderen van de echtgenoten. De inhoud van deze verordening werd grotendeels overgenomen uit de Overeenkomst van 28 mei 1998 met hetzelfde onderwerp. ²
- (4) Op 3 juli 2000 heeft Frankrijk een initiatief met het oog op de aanneming van een verordening van de Raad inzake de wederzijdse tenuitvoerlegging van beslissingen betreffende het omgangsrecht ingediend ³.

---

¹ PB L 160 van 30.6.2000, blz. 19.

² Bij de aanneming van Verordening (EG) nr. 1347/2000 heeft de Raad nota genomen van het door professor Alegria Borrás opgestelde verslag over de Overeenkomst (PB C 221 van 16.7.1998, blz. 27).

³ PB C 234 van 15.8.2000, blz. 7.

- (5) Teneinde de gelijke behandeling van alle kinderen te waarborgen is deze verordening van toepassing op alle beslissingen betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, inclusief maatregelen ter bescherming van het kind, los van ieder verband met een procedure in huwelijkszaken.
- (6) Aangezien de toepassing van de regels betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid vaak in het kader van procedures in huwelijkszaken aan de orde komt, verdient het de voorkeur over één enkel rechtsinstrument te beschikken voor zowel de echtscheiding als de ouderlijke verantwoordelijkheid.
- (7) Binnen de werkingssfeer van deze verordening vallen, ongeacht de aard van de rechterlijke instantie, burgerlijke zaken.
- (8) Wat betreft beslissingen betreffende echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk, mag deze verordening uitsluitend van toepassing zijn op de ontbinding van de huwelijksband, met terzijdestelling van kwesties zoals de echtscheidingsgronden, de vermogensrechtelijke gevolgen van het huwelijk of andere bijkomende maatregelen.
- (9) Wat betreft het vermogen van het kind dient deze verordening uitsluitend van toepassing te zijn op de maatregelen ter bescherming van het kind, dat wil zeggen i) op de aanwijzing en de taken van personen of lichamen belast met het beheer van het vermogen van het kind of die het kind vertegenwoordigen of bijstaan, en ii) op maatregelen betreffende het beheer, de instandhouding van of de beschikking over het vermogen van het kind. In dit verband dient deze verordening bijvoorbeeld van toepassing te zijn in gevallen waarin de ouders een geschil hebben over het beheer van het vermogen van het kind. Maatregelen inzake het vermogen van het kind die niet de bescherming van het kind betreffen moeten ook in de toekomst geregeld blijven door Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken ¹.

---

¹ PB L 12 van 16.1.2001, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1496/2002 van de Commissie (PB L 225 van 22.8.2002, blz. 13).

- (10) Het is niet de bedoeling dat deze verordening toepasselijk is op aangelegenheden zoals sociale zekerheid, publiekrechtelijke maatregelen van algemene aard inzake onderwijs en gezondheid, noch op beslissingen inzake het asielrecht en immigratie. Voorts is zij niet van toepassing op de vaststelling van familierechtelijke betrekkingen, die onderscheiden moet worden van de toekenning van ouderlijke verantwoordelijkheid, noch op de andere aangelegenheden die verband houden met de staat van personen. Zij is evenmin van toepassing op maatregelen genomen ten gevolge van door kinderen begane strafbare feiten.
- (11) Onderhoudsverplichtingen zijn van de werkingssfeer van onderhavige verordening uitgesloten, omdat zij reeds door Verordening (EG) nr. 44/2001 worden geregeld. De gerechten die uit hoofde van onderhavige verordening bevoegd zijn, zullen over het algemeen bevoegd zijn om uitspraak te doen inzake onderhoudsverplichtingen, krachtens artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 44/2001.
- (12) De in deze verordening opgenomen bevoegdheidsregels met betrekking tot ouderlijke verantwoordelijkheid zijn zodanig opgezet dat zij in het belang van het kind zijn, en met name beantwoorden aan het criterium van de nauwe verbondenheid. Dit betekent dat de bevoegdheid in de eerste plaats bij de gerechten van de lidstaat van de gewone verblijfplaats van het kind moet berusten, behalve in bepaalde gevallen waarin het kind van verblijfplaats is veranderd of wanneer er een overeenkomst bestaat tussen de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen.
- (13) In het belang van het kind biedt de onderhavige verordening het bevoegde gerecht de mogelijkheid om in uitzonderlijke gevallen en onder bepaalde voorwaarden de zaak naar het gerecht van een andere lidstaat te verwijzen indien dat gerecht beter in staat is om de zaak te behandelen. In dat geval dient het gerecht waarbij de zaak aldus aanhangig is gemaakt, evenwel niet te worden toegestaan de zaak naar nog een ander gerecht te verwijzen.

- (14) De toepassing van de onderhavige verordening dient de toepassing van het internationaal publiekrecht inzake diplomatieke immuniteiten onverlet te laten. Indien het uit hoofde van onderhavige verordening bevoegd gerecht zijn bevoegdheid niet kan uitoefenen wegens het bestaan van diplomatieke immuniteit overeenkomstig het internationale recht, dient de bevoegdheid te worden bepaald in de lidstaat waar de betrokkene geen enkele immuniteit geniet, overeenkomstig de wet van deze lidstaat.
- (15) Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad van 29 mei 2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken¹ dient van toepassing te zijn op de betekening en kennisgeving van stukken in overeenkomstig deze verordening ingestelde procedures.
- (16) Deze verordening mag er niet aan in de weg staan dat de gerechten van een lidstaat in spoedeisende gevallen voorlopige of beschermende maatregelen nemen met betrekking tot personen of vermogensbestanddelen die zich in die staat bevinden.
- (17) In geval van ongeoorloofde overbrenging of niet doen terugkeren van het kind dient de terugkeer van het kind onverwijld worden te verkregen en te dien einde dient het Verdrag van 's-Gravenhage van 25 oktober 1980 van toepassing te blijven, zoals aangevuld door de bepalingen van deze verordening, in het bijzonder artikel 11. De gerechten van de lidstaat waarnaar het kind ongeoorloofd is overgebracht of waar het ongeoorloofd wordt vastgehouden, dienen in staat te zijn zich in welbepaalde, naar behoren gemotiveerde gevallen tegen de terugkeer van het kind te verzetten. Een dergelijke beslissing moet evenwel kunnen worden vervangen door een latere beslissing van het gerecht van de lidstaat waar het kind vóór de ongeoorloofde overbrenging of niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had. Brengt deze laatste beslissing de terugkeer van het kind met zich, dan dient de terugkeer plaats te vinden zonder dat enigerlei bijzondere procedure vereist is voor de erkenning en tenuitvoerlegging van die beslissing in de lidstaat waar het ontvoerde kind zich bevindt.

---

¹ PB L 160 van 30.6.2000, blz. 37.

- (18) Indien krachtens artikel 13 van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980 een beslissing houdende de niet-terugkeer is gegeven, dient het gerecht dit te melden aan het bevoegde gerecht of de centrale autoriteit van de lidstaat waar het kind vóór zijn ongeoorloofde overbrenging of niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had. Tenzij de zaak reeds bij hem aanhangig is gemaakt, dient dit gerecht of de centrale autoriteit een oproep te richten aan de partijen. Deze verplichting dient voor de centrale autoriteit van de lidstaat geen beletsel te vormen om ook een oproep te richten aan de betrokken overheidsinstanties, zulks in overeenstemming met het nationale recht.
- (19) Het horen van het kind speelt een belangrijke rol in de toepassing van onderhavige verordening, zonder dat deze echter de strekking heeft de ter zake geldende nationale procedures te wijzigen.
- (20) Het horen van kind in een andere lidstaat kan worden verricht in overeenstemming met de voorschriften van Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverzekrijging in burgerlijke en handelszaken ¹.
- (21) De erkenning en tenuitvoerlegging van in een lidstaat gegeven beslissingen dienen gebaseerd te zijn op het beginsel van wederzijds vertrouwen, en de gronden tot weigering van de erkenning dienen tot het noodzakelijke minimum beperkt te blijven.
- (22) Authentieke akten en schikkingen tussen partijen, die in een lidstaat uitvoerbaar zijn, dienen voor de toepassing van de regels inzake de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging te worden gelijkgesteld met "beslissingen".

---

¹ PB L 174 van 27.6.2001, blz. 1.

- (23) De Europese Raad van Tampere heeft in zijn conclusies (punt 34) geoordeeld dat beslissingen in familierechtelijke procedures "automatisch in de gehele Unie moeten worden erkend, zonder enige intermediaire procedure of gronden tot weigering van de tenuitvoerlegging". Daarom dienen beslissingen betreffende het omgangsrecht en beslissingen betreffende de terugkeer van een kind, die in de lidstaat van herkomst overeenkomstig de bepalingen van deze verordening zijn gecertificeerd, in alle andere lidstaten te worden erkend en zijn ze er uitvoerbaar zonder dat daartoe enigerlei andere procedure vereist is. De bepalingen in verband met de tenuitvoerlegging van deze beslissingen blijven onder het nationale recht vallen.
- (24) Tegen het certificaat dat met het oog op een vereenvoudigde tenuitvoerlegging van de beslissing wordt afgegeven, dient geen rechtsmiddel open te staan. Uitsluitend in geval van een materiële fout, dit wil zeggen wanneer het certificaat de inhoud van de beslissing niet correct weergeeft, kan het aanleiding geven tot een rectificatieprocedure.
- (25) De centrale autoriteiten dienen zowel algemeen als in specifieke gevallen met elkaar samen te werken, onder meer ter bevordering van de minnelijke schikking van gezinsconflicten betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid. Te dien einde moeten de centrale autoriteiten gebruik maken van hun deelneming aan het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken, in het leven geroepen bij Beschikking 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken¹.
- (26) De Commissie dient de door de lidstaten toegezonden lijsten van terzake bevoegde rechterlijke instanties en van hogere voorzieningen openbaar te maken en bij te houden.
- (27) De voor de uitvoering van deze verordening vereiste maatregelen dienen te worden vastgesteld overeenkomstig Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden².

---

¹ PB L 174 van 27.6.2001, blz. 25.

² PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

- (28) De onderhavige verordening komt in de plaats van Verordening (EG) nr. 1347/2000, die bijgevolg wordt ingetrokken.
- (29) Met het oog op de goede werking van deze verordening onderzoekt de Commissie de toepassing ervan om in voorkomend geval de nodige wijzigingen voor te stellen.
- (30) Het Verenigd Koninkrijk en Ierland hebben overeenkomstig artikel 3 van het Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, gevoegd bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, de wens te kennen gegeven aan de aanneming en toepassing van deze verordening deel te nemen.
- (31) Denemarken neemt overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het Protocol betreffende de positie van Denemarken, gevoegd bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, niet deel aan de aanneming van deze verordening, zodat deze niet bindend voor, noch van toepassing op Denemarken is.
- (32) Daar de doelstellingen van deze verordening niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (33) Deze verordening erkent de grondrechten en is in overeenstemming met de beginselen, die zijn erkend bij het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. In het bijzonder beoogt zij de grondrechten van het kind, zoals die in artikel 24 van het Handvest van grondrechten van de Europese Unie zijn erkend, ten volle te eerbiedigen,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

TOEPASSINGSGEBIED EN DEFINITIES

Artikel 1

Toepassingsgebied

1. Deze verordening is, ongeacht de aard van het gerecht, van toepassing op burgerlijke zaken betreffende:

- a) echtscheiding, scheiding van tafel en bed en nietigverklaring van het huwelijk;
- b) de toekenning, de uitoefening, de overdracht, de beperking of de beëindiging van de ouderlijke verantwoordelijkheid.

2. De in lid 1, onder b), bedoelde zaken hebben met name betrekking op:

- a) het gezagsrecht en het omgangsrecht;

- b) voogdij, curatele en overeenkomstige rechtsinstituten;
- c) de aanwijzing en de taken van enige persoon of enig lichaam, belast met de zorg voor de persoon of het vermogen van het kind, of die het kind vertegenwoordigt of bijstaat;
- d) de plaatsing van het kind in een pleeggezin of in een inrichting;
- e) de maatregelen ter bescherming van het kind die verband houden met het beheer of de instandhouding van dan wel de beschikking over het vermogen van het kind.

3. Deze verordening is niet van toepassing op:

- a) de vaststelling en de ontkenning van familierechtelijke betrekkingen;
- b) beslissingen inzake adoptie, voorbereidende maatregelen voor adoptie, alsmede de nietigverklaring en de herroeping van de adoptie;
- c) de geslachtsnaam en de voornamen van het kind;
- d) de handlichting;
- e) onderhoudsverplichtingen;
- f) trusts en erfopvolging;
- g) maatregelen genomen ten gevolge van door kinderen begane strafbare feiten.

Artikel 2

Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- 1) "gerecht": alle autoriteiten in de lidstaten die bevoegd zijn ter zake van de aangelegenheden die overeenkomstig artikel 1 binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen;
- 2) "rechter": de rechter of de drager van bevoegdheden gelijkwaardig aan die van een rechter, ter zake van de aangelegenheden die binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen;
- 3) "lidstaat": alle lidstaten met uitzondering van Denemarken;
- 4) "beslissing": een door een gerecht van een lidstaat uitgesproken echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk, alsmede een door een gerecht van een lidstaat gegeven beslissing betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, ongeacht de benaming van die beslissing, zoals arrest, vonnis of beschikking;
- 5) "lidstaat van herkomst": de lidstaat waar de ten uitvoer te leggen beslissing is gegeven;
- 6) "lidstaat van tenuitvoerlegging": de lidstaat waar tenuitvoerlegging van de beslissing wordt gevraagd;

- 7) "ouderlijke verantwoordelijkheid": alle rechten en verplichtingen die ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst aan een natuurlijke persoon of aan een rechtspersoon zijn toegekend met betrekking tot de persoon of het vermogen van een kind. De term omvat onder meer het gezagsrecht en het omgangsrecht;
- 8) "persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt": elke persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind draagt;
- 9) "gezagsrecht": de rechten en verplichtingen die betrekking hebben op de zorg voor de persoon van een kind, in het bijzonder het recht de verblijfplaats van het kind te bepalen;
- 10) "omgangsrecht": omvat in het bijzonder het recht om een kind voor een beperkte tijd mee te nemen naar een andere plaats dan zijn gewone verblijfplaats;
- 11) "ongeoorloofde overbrenging of niet doen terugkeren van een kind": het overbrengen of niet doen terugkeren van een kind:
  - a) wanneer dit geschiedt in strijd met het gezagsrecht dat ingevolge een beslissing, van rechtswege of bij een rechtsgeldige overeenkomst is toegekend overeenkomstig het recht van de lidstaat waar het kind onmiddellijk voor zijn overbrenging of niet doen terugkeren, zijn gewone verblijfplaats had;

en

  - b) indien dit gezagsrecht op het tijdstip van overbrenging of niet doen terugkeren, alleen of gezamenlijk, daadwerkelijk werd uitgeoefend, dan wel zou zijn uitgeoefend indien een zodanige gebeurtenis niet had plaatsgevonden. Het gezag wordt geacht gezamenlijk te worden uitgeoefend als een van de personen die, ingevolge een beslissing of van rechtswege, de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen, de verblijfplaats van het kind niet kan bepalen zonder de instemming van een andere persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt.

HOOFDSTUK II

BEVOEGDHEID

AFDELING 1

ECHTSCHIEDING, SCHEIDING VAN TAFEL EN BED EN NIETIGVERKLARING VAN HET HUWELIJK

Artikel 3

Algemene bevoegdheid

1. Ter zake van echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk zijn bevoegd de gerechten van de lidstaat:

a) op het grondgebied waarvan:

- de echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben; of
- zich de laatste gewone verblijfplaats van de echtgenoten bevindt, indien een van hen daar nog verblijft; of
- de verweerder zijn gewone verblijfplaats heeft; of
- in geval van een gemeenschappelijk verzoek, zich de gewone verblijfplaats van een van de echtgenoten bevindt; of

- zich de gewone verblijfplaats van de verzoeker bevindt, indien hij daar sedert ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan de indiening van het verzoek verblijft; of
  - zich de gewone verblijfplaats van de verzoeker bevindt, indien hij daar sedert ten minste zes maanden onmiddellijk voorafgaand aan de indiening van het verzoek verblijft en hetzij onderdaan van de betrokken lidstaat is, hetzij, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, daar zijn "domicile" (woonplaats) heeft;
- b) waarvan beide echtgenoten de nationaliteit bezitten of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, waar beide echtgenoten hun "domicile" (woonplaats) hebben.

2. In deze verordening heeft "woonplaats" dezelfde betekenis als volgens het recht van het Verenigd Koninkrijk of Ierland.

Artikel 4

Tegenvordering

Het gerecht waarvoor een procedure op grond van artikel 3 aanhangig is, is ook bevoegd kennis te nemen van een tegenvordering, mits deze binnen het toepassingsgebied van deze verordening valt.

Artikel 5

Omzetting van scheiding van tafel en bed in echtscheiding

Onverminderd artikel 3 is het gerecht van een lidstaat dat een beslissing inzake scheiding van tafel en bed heeft gegeven, ook bevoegd om die scheiding om te zetten in echtscheiding, indien de wet van die lidstaat daarin voorziet.

Artikel 6

Exclusieve aard van de bevoegdheden op grond van de artikelen 3, 4 en 5

De echtgenoot die:

- a) zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft; of
- b) onderdaan van een lidstaat is of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, zijn "domicile" (woonplaats) op het grondgebied van een van die lidstaten heeft,

kan slechts op grond van de artikelen 3, 4 en 5 voor de rechten van een andere lidstaat worden gedaagd.

Artikel 7

Residuele bevoegdheid

1. Indien geen gerecht van een lidstaat op grond van de artikelen 3, 4 en 5 bevoegd is, wordt in elke lidstaat de bevoegdheid beheerst door de wetgeving van die lidstaat.
2. Tegenover een verweerder die zijn gewone verblijfplaats niet op het grondgebied van een lidstaat heeft en die hetzij niet de nationaliteit van een lidstaat bezit, hetzij, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, zijn "domicile" (woonplaats) niet op het grondgebied van een van die lidstaten heeft, kan een onderdaan van een lidstaat die zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een andere lidstaat heeft, evenals de onderdanen van die lidstaat, zich beroepen op de aldaar geldende bevoegdheidsregels.

AFDELING 2

OUDERLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Artikel 8

Algemene bevoegdheid

1. Ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid zijn bevoegd de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip dat de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt.
2. Het bepaalde in lid 1 geldt onder voorbehoud van de artikelen 9, 10 en 12.

Artikel 9

Behoud van de bevoegdheid van de vorige gewone verblijfplaats van het kind

1. Wanneer een kind legaal van een lidstaat naar een andere lidstaat verhuist en aldaar een nieuwe gewone verblijfplaats verkrijgt, behouden de gerechten van de vorige gewone verblijfplaats van het kind, in afwijking van artikel 8, gedurende een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de verhuizing, hun bevoegdheid tot wijziging van een in die lidstaat vóór de verhuizing van het kind gegeven beslissing betreffende het omgangsrecht indien de persoon die ingevolge die beslissing het omgangsrecht heeft zijn gewone verblijfplaats behoudt in de lidstaat van de vorige gewone verblijfplaats van het kind.

2. Lid 1 is niet van toepassing indien de in lid 1 bedoelde persoon die het omgangsrecht heeft, de bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat van de nieuwe gewone verblijfplaats van het kind heeft aanvaard door aan een procedure voor die gerechten deel te nemen zonder de bevoegdheid ervan aan te vechten.

Artikel 10

Bevoegdheid in gevallen van kinderontvoering

In geval van ongeoorloofde overbrenging of niet doen terugkeren van het kind blijven de gerechten van de lidstaat waar het kind onmiddellijk voor de ongeoorloofde overbrenging of niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had, bevoegd totdat het kind in een andere lidstaat een gewone verblijfplaats heeft verkregen en:

a) enige persoon, instelling of ander lichaam die gezagsrecht bezit, in de overbrenging of het niet doen terugkeren heeft berust;

of

b) het kind gedurende ten minste een jaar nadat de persoon, de instelling of het lichaam met gezagsrecht kennis heeft gekregen of had moeten krijgen van de verblijfplaats van het kind, in die andere lidstaat heeft verbleven en in zijn nieuwe omgeving geworteld is, en aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:

i) er is bij de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waarheen het kind is overgebracht of waar het wordt vastgehouden, geen verzoek tot terugkeer ingediend binnen een jaar nadat de persoon die gezagsrecht bezit, kennis heeft gekregen of had moeten krijgen van de verblijfplaats van het kind;

- ii) een door de persoon met gezagsrecht ingediend verzoek tot terugkeer is ingetrokken en binnen de onder i) gestelde termijn is geen nieuw verzoek ingediend;
- iii) een voor een gerecht in de lidstaat waar het kind onmiddellijk voor de ongeoorloofde overbrenging of het niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had, dienende zaak is overeenkomstig artikel 11, lid 7, gesloten verklaard;
- iv) een gezagsbeslissing die niet de terugkeer van het kind meebrengt, is uitgesproken door de gerechten van de lidstaat waar het kind onmiddellijk voor de ongeoorloofde overbrenging of het niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had.

Artikel 11

Terugkeer van het kind

1. Wanneer een persoon, instelling of ander lichaam met gezagsrecht bij de bevoegde autoriteiten van een lidstaat een verzoek indient om op grond van het Verdrag van 's-Gravenhage van 25 oktober 1980 betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen (hierna "het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980" genoemd) een beslissing te nemen ten einde de terugkeer te verkrijgen van een kind dat ongeoorloofd is overgebracht of vastgehouden in een andere lidstaat dan de lidstaat waar het kind onmiddellijk voor de ongeoorloofde overbrenging of het niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had, zijn de leden 2 tot en met 8 van toepassing.

2. Bij de toepassing van de artikelen 12 en 13 van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980 wordt ervoor gezorgd dat het kind tijdens de procedure in de gelegenheid wordt gesteld te worden gehoord, tenzij dit gezien zijn leeftijd of mate van rijpheid niet raadzaam wordt geacht.

3. Het gerecht waarbij een in lid 1 bedoeld verzoek om terugkeer van het kind is ingediend, beschikt met bekwame spoed, met gebruikmaking van de snelste procedures die in het nationale recht beschikbaar zijn.

Onverminderd de eerste alinea beslist het gerecht uiterlijk zes weken nadat het verzoek aanhangig is gemaakt, tenzij dit als gevolg van uitzonderlijke omstandigheden onmogelijk blijkt.

4. Een gerecht kan de terugkeer van een kind niet op grond van artikel 13, onder b), van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980 weigeren, wanneer vaststaat dat er adequate voorzieningen zijn getroffen om de bescherming van het kind na de terugkeer te verzekeren.

5. Een gerecht kan de terugkeer van een kind niet weigeren indien de persoon die om de terugkeer van het kind verzoekt niet in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord.

6. Indien een gerecht op grond van artikel 13 van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980 een beslissing houdende de niet-terugkeer heeft gegeven, zendt het onmiddellijk, rechtstreeks dan wel door tussenkomst van zijn centrale autoriteit, een afschrift van het bevel en van de desbetreffende stukken, met name het zittingsverslag toe aan het bevoegde gerecht of de centrale autoriteit van de lidstaat waar het kind onmiddellijk voor een ongeoorloofde overbrenging of niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had, zulks in overeenstemming met het nationale recht. Dit gerecht dient alle bedoelde stukken te ontvangen binnen een maand te rekenen vanaf de datum waarop de beslissing houdende de niet-terugkeer is gegeven.

7. Tenzij één van de partijen zich reeds heeft gewend tot de gerechten van de lidstaat waar het kind onmiddellijk voor een ongeoorloofde overbrenging of niet doen terugkeren zijn gewone verblijfplaats had, stelt het gerecht of de centrale autoriteit die de in lid 6 bedoelde informatie ontvangt, de partijen daarvan op de hoogte en nodigt hen uit binnen drie maanden na de oproeping overeenkomstig het nationale recht conclusies in te dienen, opdat de rechterlijke instantie de kwestie van het gezagsrecht kan onderzoeken.

Onverminderd de bevoegdheidsregels van deze verordening verklaart het gerecht de zaak gesloten indien het binnen die termijn geen conclusie heeft ontvangen.

8. Niettegenstaande een beslissing houdende de niet-terugkeer op grond van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980, is een latere beslissing die de terugkeer van het kind meebrengt, gegeven door een gerecht dat krachtens deze verordening bevoegd is, overeenkomstig afdeling 4 van hoofdstuk III uitvoerbaar, zulks teneinde de terugkeer van het kind te verzekeren.

Artikel 12

Prorogatie van rechtsmacht

1. De gerechten van een lidstaat zijn, in de uitoefening van hun bevoegdheid op grond van artikel 5 ter zake van een verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk, bevoegd voor elke, met dit verzoek samenhangende kwestie inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, indien:

- a) ten minste één van de echtgenoten de ouderlijke verantwoordelijkheid voor het kind draagt;
- en
- b) de bevoegdheid van deze gerechten uitdrukkelijk dan wel op enige andere ondubbelzinnige wijze door de echtgenoten en door de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen, is aanvaard op het tijdstip waarop de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt en door het belang van het kind wordt gerechtvaardigd.

2. De overeenkomstig lid 1 uitgeoefende bevoegdheid neemt een einde zodra:

- a) de beslissing houdende toewijzing of afwijzing van het verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk definitief is geworden; hetzij
- b) ingeval op het onder a) bedoelde tijdstip nog een procedure betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid aanhangig is, een beslissing in die procedure definitief is geworden; hetzij

c) de onder a) en b) bedoelde procedures om een andere reden zijn beëindigd.

3. De rechten van een lidstaat zijn ook in andere procedures dan die welke in lid 1 worden bedoeld, bevoegd ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind, indien:

a) het kind een nauwe band met die lidstaat heeft, met name omdat een van de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen, zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat heeft of omdat het kind onderdaan van die lidstaat is;

en

b) hun bevoegdheid op het tijdstip waarop de zaak bij het gerecht aanhangig is gemaakt, uitdrukkelijk dan wel op enige andere ondubbelzinnige wijze is aanvaard door alle partijen bij de procedure en door het belang van het kind wordt gerechtvaardigd.

4. Indien het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het grondgebied van een derde staat die geen verdragsluitende partij is bij het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, wordt de op het onderhavige artikel gebaseerde bevoegdheid geacht met name in het belang van het kind te zijn indien een procedure in de betrokken derde staat onmogelijk blijkt te zijn.

Artikel 13

Bevoegdheid gebaseerd op de aanwezigheid van het kind

1. Wanneer de gewone verblijfplaats van een kind niet kan worden vastgesteld en de bevoegdheid niet kan worden bepaald op grond van artikel 12, zijn de rechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zich bevindt, bevoegd.
2. Lid 1 is ook van toepassing op vluchtelingenkinderen en kinderen die ten gevolge van onlusten die in hun land plaatsvinden, naar een ander land zijn overgebracht.

Artikel 14

Residuele bevoegdheid

Indien van geen enkele lidstaat een gerecht op grond van de artikelen 8 tot en met 13 bevoegd is, wordt de bevoegdheid in elke lidstaat beheerst door de wetgeving van die lidstaat.

Artikel 15

Verwijzing naar een gerecht dat beter in staat is de zaak te behandelen

1. De rechten van een lidstaat die bevoegd zijn om ten gronde over een zaak te beslissen, kunnen bij wijze van uitzondering, indien naar hun inzicht een gerecht van een andere lidstaat waarmee het kind een bijzondere band heeft beter in staat is de zaak of een specifiek onderdeel daarvan te behandelen, in het belang van het kind:
  - a) de behandeling van de zaak of het betrokken onderdeel daarvan aanhouden en de partijen uitnodigen om overeenkomstig lid 4 een daartoe strekkend verzoek te richten aan het gerecht van die andere lidstaat, of

- b) het gerecht van een andere lidstaat verzoeken zijn bevoegdheid overeenkomstig lid 5 uit te oefenen.

2. Lid 1 is van toepassing:

- a) op verzoek van een van de partijen, of
- b) op initiatief van het gerecht, of
- c) op verzoek van het gerecht van een andere lidstaat waarmee het kind een bijzondere band heeft, overeenkomstig lid 3.

Verwijzing op initiatief van het gerecht of op verzoek van het gerecht van een andere lidstaat kan echter slechts plaatsvinden indien zulks door ten minste een van de partijen wordt aanvaard.

3. Het kind wordt geacht in de zin van lid 1 een bijzondere band met een lidstaat te hebben indien:

- a) het kind na de aanhangigmaking van een zaak bij het in lid 1 bedoelde gerecht zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat heeft verkregen; of
- b) het kind voordien zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat had; of

- c) het kind onderdaan van die lidstaat is; of
- d) een van de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen, zijn gewone verblijfplaats in die lidstaat heeft; of
- e) het geschil betrekking heeft op maatregelen ter bescherming van het kind die verband houden met het beheer, de instandhouding van of de beschikking over bestanddelen van het vermogen van het kind die zich op het grondgebied van die lidstaat bevinden.

4. Het gerecht van de lidstaat dat bevoegd is om ten gronde over de zaak te beslissen stelt een termijn vast waarbinnen de zaak overeenkomstig lid 1 bij de gerechten van de andere lidstaat aanhangig moet worden gemaakt.

Wordt de zaak niet binnen deze termijn aanhangig gemaakt, dan blijft het gerecht waarbij de zaak aanvankelijk aanhangig is gemaakt de bevoegdheid overeenkomstig de artikelen 8 tot en met 14 uitoefenen.

5. De gerechten van de andere lidstaat kunnen, wanneer dit, gelet op de specifieke omstandigheden van de zaak, in het belang van het kind is, binnen zes weken nadat de zaak op grond van lid 1, onder a) of b), bij hen aanhangig is gemaakt, de bevoegdheid aanvaarden. Het gerecht waarbij de zaak het eerst was aangebracht, ziet in dit geval af van het uitoefenen van zijn bevoegdheid. In het andere geval blijft het gerecht waarbij de zaak het eerst was aangebracht, zijn bevoegdheid overeenkomstig de artikelen 8 tot en met 14 uitoefenen.

6. Voor de toepassing van dit artikel zijn de gerechten gehouden hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van de overeenkomstig artikel 53 aangewezen centrale autoriteiten, samen te werken.

AFDELING 3

GEMEENSCHAPPELIJKE BEPALINGEN

Artikel 16

Aanhangigmaking van een zaak bij een gerecht

Een zaak wordt geacht bij een gerecht aanhangig te zijn gemaakt:

- a) op het tijdstip waarop het stuk waarmee het geding wordt ingeleid of een gelijkwaardig stuk bij het gerecht wordt ingediend, mits de verzoeker vervolgens niet heeft nagelaten de vereiste stappen te nemen teneinde het stuk aan de verweerder te doen betekenen of mede te delen;

of

- b) indien de betekening of mededeling van dit stuk moet plaatsvinden voordat het bij het gerecht wordt neergelegd, op het tijdstip waarop het door de autoriteit die verantwoordelijk is voor de betekening of mededeling, wordt ontvangen, mits de verzoeker vervolgens niet heeft nagelaten de vereiste stappen te nemen teneinde het stuk bij het gerecht neer te leggen.

Artikel 17

Toetsing van de bevoegdheid

Het gerecht van een lidstaat waarbij een zaak aanhangig is gemaakt waarvoor overeenkomstig deze verordening niet dit gerecht maar een gerecht van een andere lidstaat bevoegd is, verklaart zich ambtshalve onbevoegd.

Artikel 18

Toetsing van de ontvankelijkheid

1. Wanneer de verweerder die zijn gewone verblijfplaats in een andere lidstaat heeft dan de lidstaat waar de zaak aanhangig is gemaakt, niet verschijnt, houdt het bevoegde gerecht zijn uitspraak aan zolang niet vaststaat dat de verweerder in de gelegenheid is gesteld het stuk waarmee het geding is ingeleid of een gelijkwaardig stuk zo tijdig als met het oog op zijn verdediging noodzakelijk was, te ontvangen, of dat daartoe al het nodige is gedaan.
2. Artikel 19 van Verordening (EG) nr. 1348/2000 is in plaats van het bepaalde in lid 1 van toepassing, indien het stuk waarmee het geding is ingeleid of een gelijkwaardig stuk overeenkomstig het bepaalde in die verordening door een lidstaat aan een andere lidstaat diende te worden toegezonden.
3. Wanneer de bepalingen van Verordening (EG) nr. 1348/2000 niet van toepassing zijn, wordt artikel 15 van het Verdrag van 's-Gravenhage van 15 november 1965 inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en handelszaken toegepast, indien het stuk waarmee het geding is ingeleid of een gelijkwaardig stuk overeenkomstig dat verdrag aan een andere staat diende te worden toegezonden.

Artikel 19

Aanhangigheid en onderling samenhangende procedures

1. Wanneer bij gerechten van verschillende lidstaten tussen dezelfde partijen procedures tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk aanhangig zijn, houdt het gerecht waarbij de zaak het laatst is aangebracht, zijn uitspraak ambtshalve aan totdat de bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak het eerst is aangebracht, vaststaat.

2. Wanneer bij gerechten van verschillende lidstaten procedures betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind aanhangig zijn welke hetzelfde onderwerp betreffen en op dezelfde oorzaak berusten, houdt het gerecht waarbij de zaak het laatst is aangebracht, zijn uitspraak ambtshalve aan totdat de bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak het eerst is aangebracht, vaststaat.

3. Wanneer de bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak het eerst is aangebracht, vaststaat, verwijst het gerecht waarbij de zaak het laatst is aangebracht, partijen naar dat gerecht.

In dit geval kan de partij die de procedure aanhangig heeft gemaakt bij het gerecht waarbij de zaak het laatst is aangebracht, die vordering aanhangig maken bij het gerecht waarbij de zaak het eerst is aangebracht.

Artikel 20

Voorlopige en bewarende maatregelen

1. In spoedeisende gevallen vormt deze verordening voor de gerechten van een lidstaat geen beletsel om met betrekking tot personen of goederen die zich in die staat bevinden, voorlopige en bewarende maatregelen te nemen waarin de wetgeving van die lidstaat voorziet, zelfs indien krachtens deze verordening een gerecht van een andere lidstaat bevoegd is om ten gronde over de zaak te beslissen.

2. De ter uitvoering van lid 1 genomen maatregelen houden op van toepassing te zijn, wanneer het gerecht van de lidstaat dat krachtens deze verordening bevoegd is om ten gronde over de zaak te beslissen, de maatregelen heeft genomen die hij passend acht.

HOOFDSTUK III

ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING

AFDELING 1

ERKENNING

Artikel 21

Erkenning van een beslissing

1. De in een lidstaat gegeven beslissing wordt in de andere lidstaten erkend zonder dat daartoe enigerlei procedure vereist is.
2. In het bijzonder is er, onverminderd lid 3, geen procedure vereist om de akten van de burgerlijke stand van een lidstaat aan te passen overeenkomstig een in een andere lidstaat gegeven beslissing ter zake van echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk, waartegen volgens de wetgeving van die lidstaat geen rechtsmiddel meer openstaat.
3. Onverminderd afdeling 4 kan elke belanghebbende volgens de procedures van afdeling 2 een verzoek om een beslissing houdende erkenning of niet-erkenning van de beslissing indienen.

De relatieve bevoegdheid van het gerecht, genoemd in de lijst die overeenkomstig artikel 68 door elke lidstaat aan de Commissie wordt toegezonden, wordt beheerst door het nationale recht van de lidstaat waar een verzoek om een beslissing houdende erkenning of niet-erkenning wordt ingediend.

4. Indien voor een gerecht van een lidstaat de erkenning van een beslissing als incidentele vraag wordt opgeworpen, kan zij daarover uitspraak doen.

Artikel 22

Gronden tot weigering van de erkenning van beslissingen ter zake van echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk

Een beslissing ter zake van echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk wordt niet erkend:

- a) indien de erkenning kennelijk strijdig zou zijn met de openbare orde van de aangezochte lidstaat;
- b) indien het stuk waarmee het geding is ingeleid of een gelijkwaardig stuk niet tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging noodzakelijk was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, is betekend of medegedeeld, tenzij vaststaat dat hij ondubbelzinnig met de beslissing instemt;
- c) indien zij onverenigbaar is met een tussen dezelfde partijen in de aangezochte lidstaat gegeven beslissing; of
- d) indien de beslissing onverenigbaar is met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven, mits die vroegere beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in de aangezochte lidstaat.

Artikel 23

Gronden tot weigering van de erkenning van beslissingen betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid

Een beslissing betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid wordt niet erkend:

- a) indien de erkenning, gelet op het belang van het kind, kennelijk strijdig zou zijn met de openbare orde van de aangezochte lidstaat;
  - b) behalve in spoedeisende gevallen, indien zij is gegeven zonder dat het kind, in strijd met de fundamentele procesregels van de aangezochte lidstaat, in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord;
  - c) indien het stuk waarmee het geding is ingeleid of een gelijkwaardig stuk niet tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging noodzakelijk was, aan de persoon tegen wie verstek werd verleend, is medegedeeld of betekend, tenzij vaststaat dat deze persoon ondubbelzinnig met de beslissing instemt;
  - d) ten verzoeken van eenieder die beweert dat de beslissing in de weg staat aan de uitoefening van zijn ouderlijke verantwoordelijkheid, indien zij is gegeven zonder dat deze persoon in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord;
  - e) indien zij onverenigbaar is met een latere beslissing betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, die in de aangezochte lidstaat is gegeven;
  - f) indien zij onverenigbaar is met een latere beslissing betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid die in een andere lidstaat of in het derde land van de gewone verblijfplaats van het kind is gegeven, mits die latere beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in de aangezochte lidstaat;
- of
- g) indien de procedure van artikel 56 bis niet in acht is genomen.

Artikel 24

Geen toetsing van de bevoegdheid van het oorspronkelijke gerecht

De bevoegdheid van het gerecht van de lidstaat van herkomst wordt niet getoetst. Het criterium van de openbare orde, bedoeld in artikel 22, onder a), en artikel 23, onder a), wordt niet toegepast op de bevoegdheidsregels van de artikelen 3 tot en met 14.

Artikel 25

Verschillen in toepasselijk recht

De erkenning van een beslissing mag niet worden geweigerd op de grond dat volgens de wetgeving van de aangezochte lidstaat echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk op dezelfde gronden niet mogelijk zou zijn.

Artikel 26

Geen onderzoek van de juistheid

In geen geval wordt de juistheid van de beslissing onderzocht.

Artikel 27

Aanhouding van de uitspraak

1. Het gerecht waarbij een verzoek om een beslissing houdende erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing aanhangig is gemaakt, kan zijn uitspraak aanhouden indien tegen deze beslissing een gewoon rechtsmiddel is ingesteld.
2. Het gerecht waarbij een verzoek om een beslissing houdende erkenning van een in het Verenigd Koninkrijk of Ierland gegeven beslissing aanhangig is gemaakt, kan zijn uitspraak aanhouden indien de tenuitvoerlegging is geschorst door een in de lidstaat van herkomst tegen die beslissing ingesteld rechtsmiddel.

AFDELING 2

VERZOEK OM UITVOERBAARVERKLARING

Artikel 28

Uitvoerbare beslissingen

1. Beslissingen betreffende de uitoefening van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind, die in een lidstaat zijn gegeven en aldaar uitvoerbaar zijn, en die betekend zijn, zijn in een andere lidstaat uitvoerbaar nadat zij aldaar op verzoek van een belanghebbende uitvoerbaar zijn verklaard.
2. In het Verenigd Koninkrijk zijn zodanige beslissingen in Engeland en Wales, in Schotland of in Noord-Ierland echter eerst uitvoerbaar na op verzoek van een belanghebbende in het betrokken gebiedsdeel van het Verenigd Koninkrijk voor tenuitvoerlegging te zijn geregistreerd.

Artikel 29

Relatief bevoegd gerecht

1. Het verzoek om uitvoerbaarverklaring wordt ingediend bij het gerecht dat in de overeenkomstig artikel 68 door elke lidstaat aan de Commissie toegezonden lijst is genoemd.
2. Het relatief bevoegde gerecht is dat van de gewone verblijfplaats van de persoon tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, of van de gewone verblijfplaats van een kind waarop het verzoek betrekking heeft.

Wanneer geen van de in de eerste alinea genoemde plaatsen zich in de lidstaat van tenuitvoerlegging bevindt, is het relatief bevoegde gerecht dat van de plaats van tenuitvoerlegging.

Artikel 30

Procedure

1. De vereisten voor indiening van het verzoek worden beheerst door de wetgeving van de lidstaat van tenuitvoerlegging.
2. De verzoeker moet woonplaats kiezen binnen het rechtsgebied van het gerecht dat van het verzoek kennis neemt. Kent de wetgeving van de lidstaat van tenuitvoerlegging echter geen woonplaatskeuze, dan wijst de verzoeker een procesgemachtigde aan.
3. De in de artikelen 37 en 39 bedoelde documenten worden bij het verzoek gevoegd.

Artikel 31

Beslissing van de rechterlijke instantie

1. De rechterlijke instantie waarbij het verzoek is ingediend, doet daarover onverwijld uitspraak. Noch de persoon tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, noch het kind wordt in deze stand van de procedure in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
2. Het verzoek kan slechts om een van de in de artikelen 22, 23 en 24 genoemde redenen worden afgewezen.
3. In geen geval wordt de juistheid van de beslissing onderzocht.

Artikel 32

Kennisgeving van de beslissing

De op het verzoek gegeven beslissing wordt door de griffier onverwijld ter kennis van de verzoeker gebracht, op de in de wetgeving van de aangezochte lidstaat bepaalde wijze.

Artikel 33

Rechtsmiddelen

1. Elke partij kan tegen de beslissing over het verzoek om uitvoerbaarverklaring een rechtsmiddel instellen.
2. Het verzoek om uitvoerbaarverklaring wordt ingediend bij rechterlijke instantie genoemd in de overeenkomstig artikel 68 door elke lidstaat aan de Commissie toegezonden lijst.

3. Het rechtsmiddel wordt behandeld volgens de regels van de procedure op tegenspraak.
4. Indien het rechtsmiddel wordt ingesteld door de partij die om uitvoerbaarverklaring verzoekt, wordt de partij tegen wie tenuitvoerlegging wordt gevraagd, opgeroepen voor het gerecht waarbij het rechtsmiddel is ingesteld. Indien deze partij niet verschijnt, is artikel 18 van toepassing.
5. Het rechtsmiddel tegen de beslissing tot uitvoerbaarverklaring moet worden ingesteld binnen een maand na de betekening daarvan. Indien de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, gewoonlijk in een andere lidstaat verblijft dan die waar de beslissing tot uitvoerbaarverklaring is gegeven, bedraagt de termijn voor het instellen van het rechtsmiddel twee maanden, te rekenen vanaf de datum van de betekening aan deze partij in persoon of op zijn adres. De termijn kan niet op grond van de afstand worden verlengd.

Artikel 34

Hogere voorziening en terzake bevoegde rechterlijke instanties

Tegen de op het rechtsmiddel gegeven beslissing kunnen slechts de rechtsmiddelen worden aangewend die worden genoemd in de overeenkomstig artikel 68 door elke lidstaat aan de Commissie toegezonden lijst.

Artikel 35

Aanhouding van de uitspraak

1. Het gerecht waarbij overeenkomstig artikel 33 of artikel 34 een rechtsmiddel wordt ingesteld, kan op verzoek van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, zijn uitspraak aanhouden, indien in de lidstaat van herkomst een gewoon rechtsmiddel is ingesteld of de termijn daartoe nog niet is verstreken. In dit laatste geval kan de rechterlijke instantie een termijn vaststellen binnen welke het rechtsmiddel moet worden ingesteld.

2. Indien de beslissing in het Verenigd Koninkrijk of Ierland is gegeven, wordt elk rechtsmiddel dat in de lidstaat van herkomst kan worden ingesteld, voor de toepassing van lid 1 als een gewoon rechtsmiddel beschouwd.

Artikel 36

Gedeeltelijke tenuitvoerlegging

1. Indien in de beslissing uitspraak is gedaan over meer dan een onderdeel van het verzoek en de tenuitvoerlegging niet voor het geheel kan worden toegestaan, staat het gerecht de tenuitvoerlegging voor één of meer van die onderdelen toe.

2. De verzoeker kan om gedeeltelijke tenuitvoerlegging vragen.

AFDELING 3

GEMEENSCHAPPELIJKE BEPALINGEN VAN DE AFDELINGEN 1 EN 2

Artikel 37

Stukken

1. De partij die de erkenning van een beslissing vordert of betwist, dan wel om uitvoerbaarverklaring verzoekt, legt over:

a) een afschrift van de beslissing dat voldoet aan de voorwaarden tot vaststelling van de echtheid ervan;

en

b) het certificaat bedoeld in artikel 39.

2. Indien het een beslissing bij verstek betreft, legt de partij die de erkenning vordert of om uitvoerbaarverklaring verzoekt, voorts over:

a) het origineel of een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het stuk waaruit blijkt dat het stuk waarmee het geding is ingeleid of een gelijkwaardig stuk aan de niet-verschenen partij is betekend of medegedeeld;

of

b) enig stuk waaruit blijkt dat de verweerder ondubbelzinnig met de beslissing instemt.

Artikel 38

Ontbrekende stukken

1. Bij gebreke van overlegging van de in artikel 37, lid 1, onder b), of lid 2, bedoelde stukken kan het gerecht een termijn voor de overlegging daarvan vaststellen of gelijkwaardige stukken aanvaarden, dan wel, indien zij zich voldoende ingelicht acht, vrijstelling van de overlegging verlenen.
2. Indien het gerecht dit verlangt, wordt een vertaling van de stukken overgelegd. De vertaling wordt gewaarmerkt door een persoon die in een van de lidstaten daartoe gemachtigd is.

Artikel 39

Certificaten betreffende beslissingen in huwelijkszaken en certificaten betreffende beslissingen inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

Het bevoegde gerecht of de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst geeft op verzoek van een belanghebbende een certificaat af volgens het modelformulier in bijlage I (beslissingen in huwelijkszaken) of in bijlage II (beslissingen inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid).

AFDELING 4

UITVOERBAARHEID VAN BEPAALDE BESLISSINGEN OMTRENT HET OMGANGSRECHT EN BEPAALDE BESLISSINGEN DIE DE TERUGKEER VAN HET KIND MEEBRENGEN

Artikel 40

Toepassingsgebied

1. Deze afdeling is van toepassing op:

a) het omgangsrecht

en

b) de terugkeer van een kind die voortvloeit uit een beslissing als bedoeld in artikel 11, lid 8.

2. De bepalingen van deze afdeling vormen voor een persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt geen beletsel om overeenkomstig de bepalingen van de afdelingen 1 en 2 van dit hoofdstuk om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing te vragen.

Artikel 41

Omgangsrecht

1. Het in artikel 40, lid 1, onder a), bedoelde omgangsrecht, wordt, wanneer het is toegekend bij een in een lidstaat gegeven uitvoerbare beslissing, in een andere lidstaat erkend en is aldaar uitvoerbaar zonder dat een uitvoerbaarverklaring behoeft te worden verkregen en zonder dat men zich tegen de erkenning kan verzetten, indien met betrekking tot die beslissing in de lidstaat van herkomst overeenkomstig lid 2 van dit artikel een certificaat is afgegeven.

Ook indien het nationale recht niet bepaalt dat een beslissing waarbij een omgangsrecht is toegekend van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad is, kan het gerecht dat de beslissing heeft gegeven de beslissing bij voorraad uitvoerbaar verklaren.

2. De rechter van de lidstaat van herkomst geeft het in lid 1 bedoelde certificaat, met gebruikmaking van het in bijlage III opgenomen modelformulier (certificaat betreffende het omgangsrecht), slechts af, indien:

- a) in geval van procedure bij verstek, het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de niet-verschenen persoon is betekend of medegedeeld, of, wanneer het is betekend of medegedeeld zonder dat deze voorwaarden werden nageleefd, het niettemin vaststaat dat deze ondubbelzinnig met de beslissing instemt,
- b) alle betrokken partijen in de gelegenheid zijn gesteld te worden gehoord,

en

- c) het kind in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord, tenzij dit vanwege zijn leeftijd of mate van rijpheid niet raadzaam werd geacht.

Het certificaat wordt in de taal van de beslissing gesteld.

3. Indien het omgangsrecht betrekking heeft op een geval dat zodra de beslissing is uitgesproken een grensoverschrijdend karakter heeft, wordt het certificaat ambtshalve afgegeven wanneer de beslissing uitvoerbaar wordt, ook indien zij slechts bij voorraad uitvoerbaar wordt. Indien de situatie pas nadien een grensoverschrijdend karakter krijgt, wordt het certificaat op verzoek van een van de partijen afgegeven.

Artikel 42

Terugkeer van een kind

1. De in artikel 40, lid 1, onder b), bedoelde terugkeer van een kind, die voortvloeit uit een in een lidstaat gegeven uitvoerbare beslissing, wordt in een andere lidstaat erkend en is aldaar uitvoerbaar zonder dat een uitvoerbaarverklaring behoeft te worden verkregen en zonder dat men zich tegen de erkenning kan verzetten, indien met betrekking tot de beslissing in de lidstaat van herkomst een certificaat overeenkomstig lid 2, is afgegeven.

Ook indien het nationale recht niet bepaalt dat een overeenkomstig artikel 11, lid 8, gegeven beslissing die de terugkeer van het kind meebrengt van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad is, kan het gerecht in de lidstaat van herkomst de beslissing bij voorraad uitvoerbaar verklaren.

2. De rechter van de lidstaat van herkomst geeft het in artikel 40, lid 1, onder b), bedoelde certificaat slechts af indien:

- a) het kind in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord, tenzij zulks vanwege zijn leeftijd of mate van rijpheid niet raadzaam werd geacht,
- b) de partijen in de gelegenheid zijn gesteld te worden gehoord, en
- c) het gerecht bij het geven van de beslissing rekening heeft gehouden met de redenen en het bewijs op grond waarvan de beslissing ingevolge artikel 13 van het Verdrag van 's Gravenhage van 1980 is gegeven.

Indien het gerecht of enige andere autoriteit maatregelen treft ter bescherming van het kind na diens terugkeer naar de staat van zijn gewone verblijfplaats, vermeldt het certificaat de bijzonderheden van die maatregelen.

De rechter van de lidstaat van herkomst geeft het certificaat ambtshalve af, met gebruikmaking van het in bijlage IV opgenomen modelformulier (certificaat betreffende de terugkeer).

Het certificaat wordt in de taal van de beslissing gesteld.

Artikel 43

Verbetering van het certificaat

1. Het recht van de lidstaat van herkomst is van toepassing op een eventuele verbetering van het certificaat.
2. Voor het overige staat tegen de afgifte van een certificaat overeenkomstig artikel 41, lid 1, of artikel 42, lid 1, geen rechtsmiddel open.

Artikel 44

Rechtsgevolgen van het certificaat

Het certificaat heeft alleen gevolg binnen de grenzen van de uitvoerbaarheid van de uitspraak.

Artikel 45

Stukken

1. De partij die om de tenuitvoerlegging van een beslissing vraagt, legt over:

a) een afschrift van de beslissing dat voldoet aan de voorwaarden tot vaststelling van de echtheid ervan;

en

b) het in artikel 41, lid 1, of artikel 42, lid 1, bedoelde certificaat.

2. Voor de toepassing van dit artikel

- gaat het in artikel 41, lid 1, bedoelde certificaat vergezeld van een vertaling van punt 12 inzake de modaliteiten van uitoefening van het omgangsrecht.
- gaat het in artikel 42, lid 1, bedoelde certificaat vergezeld van een vertaling van punt 14 inzake uitvoering van de maatregelen die zijn genomen met het oog op de terugkeer van het kind.

De vertaling wordt gesteld in de officiële taal of een van de officiële talen van de aangezochte lidstaat of in enige andere taal die de aangezochte lidstaat uitdrukkelijk aanvaardt. De vertaling wordt gewaarmerkt door een persoon die in een van de lidstaten daartoe gemachtigd is.

AFDELING 5

AUTHENTIEKE AKTEN EN OVEREENKOMSTEN

Artikel 46

Authentieke akten, verleden en uitvoerbaar in een lidstaat, en overeenkomsten tussen partijen, uitvoerbaar in de lidstaat van herkomst, worden onder dezelfde voorwaarden erkend en uitvoerbaar gemaakt als beslissingen.

AFDELING 6

OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 47

Procedure van tenuitvoerlegging

1. De procedure van tenuitvoerlegging wordt beheerst door de wetgeving van de lidstaat van tenuitvoerlegging.
2. Elke beslissing van een gerecht van een andere lidstaat die overeenkomstig afdeling 2 uitvoerbaar is verklaard, dan wel waarvoor overeenkomstig artikel 41, lid 1, of artikel 42, lid 1, een certificaat is afgegeven, wordt in de lidstaat van tenuitvoerlegging ten uitvoer gelegd onder dezelfde voorwaarden als een in die lidstaat gegeven beslissing.

In het bijzonder kan een beslissing waarvoor overeenkomstig artikel 41, lid 1, of artikel 42, lid 1, een certificaat is afgegeven, niet ten uitvoer worden gelegd als zij onverenigbaar is met een nadien gegeven uitvoerbare beslissing.

Artikel 48

Modaliteiten van uitoefening van het omgangsrecht

1. De gerechten van de lidstaat van tenuitvoerlegging kunnen modaliteiten van uitoefening van het omgangsrecht vaststellen indien de noodzakelijke modaliteiten niet of onvoldoende zijn voorzien in de beslissing van de gerechten van de lidstaat die bevoegd zijn ten gronde over de zaak te beslissen, mits de wezenlijke bestanddelen van die beslissing worden geëerbiedigd.
2. De overeenkomstig lid 1 vastgestelde modaliteiten houden op van toepassing te zijn wanneer later een beslissing terzake wordt gegeven door de gerechten van de lidstaat die bevoegd zijn ten gronde over de zaak te beslissen.

Artikel 49

Kosten

De bepalingen van dit hoofdstuk, behalve die van afdeling 4, zijn ook van toepassing op het bepalen van het bedrag van de gerechtskosten van overeenkomstig deze verordening aangespannen procedures en op de tenuitvoerlegging van elke beslissing betreffende die kosten.

Artikel 50

Rechtsbijstand

De verzoeker die in de lidstaat van herkomst in aanmerking kwam voor gehele of gedeeltelijke kosteloze rechtsbijstand of vrijstelling van kosten en uitgaven, komt in de procedures, bedoeld in de artikelen 21, 28, 41, 42 en 48, in aanmerking voor de gunstigste bijstand of de ruimste vrijstelling waarin de wetgeving van de lidstaat van tenuitvoerlegging voorziet.

Artikel 51

Zekerheid of depot

Van de partij die in een lidstaat de tenuitvoerlegging van een in een andere lidstaat gegeven beslissing vordert, kan geen zekerheid of depot, onder welke benaming ook, worden geëist op de grond dat:

- a) hij geen gewone verblijfplaats heeft in de lidstaat waar de tenuitvoerlegging wordt gevorderd; of
- b) hij vreemdeling is of, wanneer in het Verenigd Koninkrijk of Ierland de tenuitvoerlegging wordt gevorderd, hij zijn "domicile" (woonplaats) niet in een van die lidstaten heeft.

Artikel 52

Legalisatie of soortgelijke formaliteit

Geen legalisatie of soortgelijke formaliteit is vereist met betrekking tot de in de artikelen 37, 38 en 45 bedoelde stukken, noch, in voorkomend geval, met betrekking tot de procesvolmacht.

HOOFDSTUK IV

SAMENWERKING TUSSEN CENTRALE AUTORITEITEN INZAKE OUDERLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Artikel 53

Aanwijzing

Elke lidstaat wijst één of meer centrale autoriteiten aan om behulpzaam te zijn bij de toepassing van deze verordening en preciseert haar of hun bevoegdheid/bevoegdheden *ratione loci* of *ratione materiae*. Wanneer een lidstaat meer dan één centrale autoriteit heeft aangewezen, dienen mededelingen in beginsel direct aan de bevoegde centrale autoriteit te worden toegezonden. Wordt een mededeling toegezonden aan een centrale autoriteit die niet bevoegd is, dan zendt deze autoriteit die mededeling door aan de bevoegde centrale autoriteit en stelt zij de afzender daarvan in kennis.

Artikel 54

Algemene taken

De centrale autoriteiten verstrekken informatie betreffende de nationale wetgeving en procedures en nemen maatregelen om de toepassing van deze verordening te verbeteren en hun onderlinge samenwerking te versterken. Daartoe wordt gebruik gemaakt van het bij Beschikking 2001/470/EG ingestelde Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken.

Artikel 55

Samenwerking in specifieke gevallen op het gebied van de ouderlijke verantwoordelijkheid

De centrale autoriteiten werken op verzoek van een centrale autoriteit van een andere lidstaat of van een persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt, in specifieke gevallen met elkaar samen ter verwezenlijking van de doeleinden van deze verordening. Daartoe nemen zij, overeenkomstig de wetgeving van die lidstaat inzake de bescherming van persoonsgegevens, rechtstreeks of door tussenkomst van overheidsdiensten of andere instanties, alle passende maatregelen om:

- a) informatie te verzamelen en uit te wisselen over:
  - i) de situatie van het kind,
  - ii) lopende procedures, en
  - iii) enige met betrekking tot op het kind genomen beslissing;
- b) informatie te verstrekken en bijstand te verlenen aan personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind dragen en die op hun grondgebied beslissingen willen doen erkennen en ten uitvoer leggen, met name wat betreft het omgangsrecht en de terugzending van het kind;
- c) de informatie-uitwisseling tussen de gerechten te ondersteunen, met name met het oog op de uitvoering van artikel 11, leden 6 en 7, en artikel 15;
- d) alle informatie en bijstand te verstrekken die dienstig kunnen zijn voor de toepassing, door de gerechten, van artikel 56;
- e) door bemiddeling of anderszins overeenstemming tussen de personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid voor een kind dragen, te bevorderen en daartoe grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen.

Artikel 56

Plaatsing van het kind in een andere lidstaat

1. Indien het ingevolge de artikelen 8 tot en met 15 bevoegde gerecht overweegt het kind te plaatsen in een instelling of in een pleeggezin, en indien deze plaatsing zal geschieden in een andere lidstaat, pleegt het eerst overleg met de centrale autoriteit of een andere bevoegde autoriteit van die lidstaat, indien voor interne plaatsingen van kinderen in die lidstaat de tussenkomst van een overheidsinstantie is voorzien.
2. De in lid 1 bedoelde beslissing over de plaatsing mag in de verzoekende lidstaat slechts worden genomen indien de bevoegde autoriteit van de aangezochte lidstaat heeft ingestemd met de plaatsing.
3. De nadere regeling van de in de leden 1 en 2 bedoelde raadpleging of goedkeuring wordt aan het nationale recht van de aangezochte lidstaat overgelaten.
4. Indien het ingevolge de artikelen 8 tot en met 15 bevoegde gerecht besluit het kind te plaatsen in een pleeggezin en die plaatsing in een andere lidstaat geschiedt, en indien voor interne plaatsingen van kinderen in die lidstaat geen tussenkomst van een overheidsinstantie is voorzien, stelt zij de centrale autoriteit of een bevoegde autoriteit van die lidstaat daarvan in kennis.

Artikel 57

Werkwijze

1. Een persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt, kan bij de centrale autoriteit van de lidstaat waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft of bij de centrale autoriteit van de lidstaat waar het kind zijn gewone verblijfplaats heeft of waar het zich bevindt, een verzoek om bijstand als omschreven in artikel 55 indienen. Bij het verzoek wordt in de regel alle informatie gevoegd die de uitvoering ervan kan vergemakkelijken. Indien het verzoek om bijstand betrekking heeft op erkenning of tenuitvoerlegging van een beslissing inzake ouderlijke verantwoordelijkheid die binnen het toepassingsgebied van deze verordening valt, voegt de persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt de desbetreffende certificaten, bedoeld in artikel 39, artikel 41, lid 1, of artikel 42, lid 1, bij het verzoek.
2. De lidstaten doen de Commissie mededeling van de andere officiële taal of andere officiële talen van de instellingen van de Gemeenschap dan hun eigen taal of talen waarin de mededelingen aan hun centrale autoriteiten kunnen worden toegezonden.
3. De door de centrale autoriteiten overeenkomstig artikel 55 verleende bijstand is kosteloos.
4. Elke centrale autoriteit draagt haar eigen kosten.

Artikel 58

Vergaderingen

1. Op gezette tijden worden vergaderingen van de centrale autoriteiten gehouden om de toepassing van de onderhavige verordening te vergemakkelijken.
2. De bijeenroeping van deze vergaderingen geschiedt overeenkomstig Beschikking 2001/470/EG betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken.

HOOFDSTUK V

VERHOUDING TOT ANDERE INSTRUMENTEN

Artikel 59

Verhouding tot andere instrumenten

1. Onverminderd de artikelen 60, 63 en 64 en lid 2 van het onderhavige artikel treedt deze verordening tussen de lidstaten in de plaats van de op het tijdstip van de inwerkingtreding ervan bestaande overeenkomsten tussen twee of meer lidstaten, die betrekking hebben op onderwerpen welke in deze verordening zijn geregeld.
2.
  - a) Finland en Zweden hebben de mogelijkheid te verklaren dat de Overeenkomst van 6 februari 1931 tussen Denemarken, Finland, IJsland, Noorwegen en Zweden houdende internationaal-privaatrechtelijke bepalingen ter zake van huwelijk, adoptie en voogdij, met het bijbehorende slotprotocol, in hun onderlinge betrekkingen geheel of gedeeltelijk toepasselijk is in plaats van deze verordening. Een dergelijke verklaring wordt als bijlage bij deze verordening in het Publicatieblad van de Europese Unie bekendgemaakt. Voornoemde lidstaten kunnen te allen tijde hun verklaring geheel of gedeeltelijk intrekken.
  - b) Het verbod van discriminatie op grond van nationaliteit van burgers van de Unie wordt geëerbiedigd.
  - c) In alle toekomstige overeenkomsten tussen de onder a) genoemde lidstaten worden de bevoegdheidsregels die betrekking hebben op een in deze verordening geregeld onderwerp, in overeenstemming gebracht met de regels van deze verordening.

d) Beslissingen die in een van de Noordse staten die een verklaring als bedoeld onder a) heeft afgelegd, zijn gegeven op een bevoegdheidsgrond die overeenkomt met een van de gronden waarin hoofdstuk II van deze verordening voorziet, worden de in de overige lidstaten overeenkomstig de regels van hoofdstuk III van deze verordening erkend en ten uitvoer gelegd.

3. Door de lidstaten wordt aan de Commissie:

- a) een afschrift toegezonden van de in lid 2, onder a) en c), bedoelde overeenkomsten en van de eenvormige wetten ter uitvoering daarvan;
- b) mededeling gedaan van elke opzegging van of wijziging in deze overeenkomsten of eenvormige wetten.

Artikel 60

Verhouding tot bepaalde multilaterale verdragen

In de betrekkingen tussen de lidstaten heeft deze verordening voorrang boven de volgende verdragen, voorzover zij betrekking hebben op onderwerpen die in deze verordening zijn geregeld:

- a) het Verdrag van 's-Gravenhage van 5 oktober 1961 betreffende de bevoegdheid der autoriteiten en de toepasselijke wet inzake de bescherming van minderjarigen;
- b) het Verdrag van Luxemburg van 8 september 1967 inzake de erkenning van beslissingen betreffende de huwelijksband;
- c) het Verdrag van 's-Gravenhage van 1 juni 1970 inzake de erkenning van echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed;

- d) het Europees Verdrag van 20 mei 1980 betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake het gezag over kinderen en betreffende het herstel van het gezag over kinderen;

en

- e) het Verdrag van 's-Gravenhage van 25 oktober 1980 inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen.

Artikel 61

Verhouding tot het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen.

In de verhouding tot het Verdrag van 's-Gravenhage van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen is de onderhavige verordening van toepassing:

- a) indien het betrokken kind zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft;
- b) indien het betreft de erkenning en de tenuitvoerlegging van een beslissing die door het bevoegde gerecht van een lidstaat is gegeven op het grondgebied van een andere lidstaat, ook indien het betrokken kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het grondgebied van een derde staat die geen partij is bij genoemd Verdrag.

Artikel 62

Geldingsbereik

1. De in artikel 59, lid 1, en de artikelen 60 en 61 genoemde overeenkomsten en verdragen behouden hun gelding op de terreinen die niet door de onderhavige verordening worden geregeld.
2. De in artikel 60 genoemde verdragen, met name het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980, behouden hun gelding tussen de lidstaten die partij zijn bij genoemde verdragen, met inachtneming van artikel 60.

Artikel 63

Verdragen met de Heilige Stoel

1. Deze verordening laat onverlet het op 7 mei 1940 te Vaticaanstad ondertekende internationale verdrag (concordaat) tussen de Heilige Stoel en de Portugese Republiek.
2. Elke beslissing ter zake van de nietigverklaring van een huwelijk, gegeven krachtens het in lid 1 genoemde concordaat, wordt in de lidstaten erkend onder de in hoofdstuk III, afdeling 1, vastgestelde voorwaarden.
3. Het bepaalde in de leden 1 en 2 is tevens van toepassing op de volgende internationale verdragen (concordaten) met de Heilige Stoel:
  - a) het Verdrag van Lateranen van 11 februari 1929 tussen de Italiaanse Republiek en de Heilige Stoel, gewijzigd bij de op 18 februari 1984 te Rome ondertekende overeenkomst met bijbehorend protocol;
  - b) de Overeenkomst van 3 januari 1979 tussen de Heilige Stoel en Spanje over juridische kwesties.

4. De in lid 2 voorziene erkenning van beslissingen kan in Italië en in Spanje worden onderworpen aan dezelfde procedures en controles als van toepassing zijn ten aanzien van beslissingen van kerkelijke rechterlijke instanties op grond van de in lid 3 genoemde internationale verdragen met de Heilige Stoel.

5. De betrokken lidstaten:

- a) zenden de Commissie een afschrift van de in de leden 1 en 3 genoemde verdragen toe;
- b) doen haar mededeling van elke opzegging van of wijziging in deze verdragen.

HOOFDSTUK VII

OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 64

1. De bepalingen van deze verordening zijn slechts van toepassing op gerechtelijke procedures die zijn ingesteld, authentieke akten die zijn verleden en overeenkomsten die tussen partijen tot stand gekomen zijn na de datum vanaf welke deze verordening overeenkomstig artikel 72 van toepassing is.

2. Beslissingen, gegeven na de datum vanaf welke de onderhavige verordening van toepassing is, naar aanleiding van vóór die datum maar na de datum van inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 1347/2000 ingestelde procedures, worden overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III van de onderhavige verordening erkend en ten uitvoer gelegd indien de toegepaste bevoegdheidsregels overeenkomen met die waarin wordt voorzien door hoofdstuk II van de onderhavige verordening of, van Verordening (EG) nr. 1347/2000 of door een overeenkomst tussen de lidstaat van herkomst en de aangezochte lidstaat die van kracht was toen de procedure werd ingeleid.

3. Beslissingen, gegeven vóór de datum vanaf welke de onderhavige verordening van toepassing is, naar aanleiding van na de datum van inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 1347/2000 ingestelde procedures, worden overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III van de onderhavige verordening erkend en ten uitvoer gelegd, indien zij betrekking hebben op echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk, dan wel, ter gelegenheid van dergelijke procedures in huwelijkszaken, op de ouderlijke verantwoordelijkheid voor gemeenschappelijke kinderen.

4. Beslissingen, gegeven vóór de datum vanaf welke de onderhavige verordening van toepassing is, maar na de datum van inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 1347/2000, naar aanleiding van vóór de datum van inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 1347/2000 ingestelde vorderingen, worden overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III van de onderhavige verordening erkend en ten uitvoer gelegd, indien zij betrekking hebben op echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk, dan wel, ter gelegenheid van dergelijke procedures in huwelijkszaken, op de ouderlijke verantwoordelijkheid voor gemeenschappelijke kinderen, en indien de toegepaste bevoegdheidsregels overeenkomen met die waarin wordt voorzien door hoofdstuk II van de onderhavige verordening of, van Verordening (EG) nr. 1347/2000 of door een overeenkomst tussen de lidstaat van herkomst en de aangezochte lidstaat die van kracht was toen de procedure werd ingeleid.

HOOFDSTUK VIII

SLOTBEPALINGEN

Artikel 65

Herziening

Uiterlijk op [...] *] en vervolgens om de vijf jaar dient de Commissie, op basis van de door de lidstaten verstrekte gegevens, bij het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité een verslag over de toepassing van deze verordening in, dat zonodig vergezeld gaat van voorstellen tot wijziging van deze verordening.

Artikel 66

Lidstaten met twee of meer rechtsstelsels

Ten aanzien van een lidstaat waar met betrekking tot de onderwerpen die in deze verordening zijn geregeld, twee of meer rechtsstelsels of regelingen van toepassing zijn in verschillende gebiedsdelen:

- a) wordt met de gewone verblijfplaats in die lidstaat de gewone verblijfplaats in een gebiedsdeel bedoeld;
- b) heeft de term "nationaliteit" of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, de term "domicile" (woonplaats) betrekking op het gebiedsdeel dat in de wetgeving van die staat is aangeduid;

---

* Zeven jaar na de datum vanaf welke de onderhavige verordening van toepassing is.

- c) wordt met de autoriteit van een lidstaat de autoriteit van het betrokken gebiedsdeel van die staat bedoeld;
- d) wordt met de bepalingen van de aangezochte lidstaat bedoeld de bepalingen van het gebiedsdeel waar de bevoegdheid, de erkenning of de tenuitvoerlegging wordt ingeroepen.

Artikel 67

Inlichtingen betreffende de centrale autoriteiten en aanvaarde talen

De lidstaten delen de Commissie binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze verordening mee:

- a) de namen, adressen en communicatiemiddelen van de overeenkomstig artikel 53 aangewezen centrale autoriteiten;
- b) de overeenkomstig artikel 57, lid 2, voor mededelingen aan de centrale autoriteiten aanvaarde talen;

en

- c) de overeenkomstig artikel 45, lid 2, voor het certificaat betreffende het omgangsrecht aanvaarde talen.

De lidstaten stellen de Commissie op de hoogte van elke wijziging in deze inlichtingen.

De Commissie maakt deze inlichtingen openbaar.

Artikel 68

Gegevens betreffende de rechten en de rechtsmiddelen

De lidstaten doen de Commissie mededeling van de in de artikelen 21, 29, 33 en 34 genoemde lijsten van rechten en rechtsmiddelen, alsmede van de wijzigingen die daarin worden aangebracht.

De Commissie houdt deze gegevens bij en maakt deze door bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie of door enig ander passend middel openbaar.

Artikel 69

Wijzigingen in de bijlagen

Elke wijziging in de in de bijlagen I tot en met IV opgenomen modelformulieren wordt aangenomen volgens de procedure van artikel 70, lid 2.

Artikel 70

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité, hierna "het comité" genoemd.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 3 en 7 van Besluit 1999/468/EG, van toepassing.
3. Het comité stelt zijn reglement van orde vast.

Artikel 71

Intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000

1. Verordening (EG) nr. 1347/2000 wordt ingetrokken met ingang van de datum vanaf welke de onderhavige verordening van toepassing is.
2. Elke verwijzing naar Verordening (EG) nr. 1347/2000 wordt gelezen als een verwijzing naar de onderhavige verordening, overeenkomstig de concordantietabel in bijlage V.

Artikel 72

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 augustus 2004.

Deze verordening is van toepassing met ingang van 1 maart 2005, met uitzondering van de artikelen 67, 68, 69 en 70, die van toepassing zijn met ingang van 1 augustus 2004.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De voorzitter

Certificaat betreffende beslissingen in huwelijkszaken, bedoeld in artikel 39 ¹

1. Lidstaat van oorspong

2. Gerecht dat of autoriteit die het certificaat afgeeft
  - 2.1. Naam
  - 2.2. Adres
  - 2.3. Tel./fax/e-mail

3. Huwelijk
  - 3.1. Vrouw
    - 3.1.1. Volledige naam
    - 3.1.2. Adres
    - 3.1.3. Geboorteland en -plaats
    - 3.1.4. Geboortedatum
  - 3.2. Man
    - 3.2.1. Volledige naam
    - 3.2.2. Adres
    - 3.2.3. Geboorteland en -plaats
    - 3.2.4. Geboortedatum
  - 3.3. Land, plaats (indien bekend) en datum van het huwelijk
    - 3.3.1. Land van het huwelijk
    - 3.3.2. Plaats van het huwelijk (indien bekend)
    - 3.3.3. Datum van het huwelijk

---

¹ PBL ..... Verordening (EG) nr. ..../.... van de Raad van ..... betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

4. Gerecht dat de beslissing heeft gegeven
  - 4.1. Naam van het gerecht
  - 4.2. Plaats van het gerecht

5. Beslissing
  - 5.1. Datum
  - 5.2. Referentienummer
  - 5.3. Soort beslissing
    - 5.3.1. Echtscheiding
    - 5.3.2. Nietigverklaring van het huwelijk
    - 5.3.3. Scheiding van tafel en bed
  - 5.4. Is de beslissing bij verstek gegeven?
    - 5.4.1. Neen
    - 5.4.2. Ja ¹

6. Namen van de partijen aan wie rechtsbijstand is toegekend

7. Staat tegen de beslissing hoger beroep open volgens de wet van de lidstaat van herkomst?
  - 7.1. Neen
  - 7.2. Ja

8. Datum van het rechtsgevolg in de lidstaat waar de beslissing is gegeven
  - 8.1. Echtscheiding
  - 8.2. Scheiding van tafel en bed

Gedaan te ....., datum .....

Handtekening en/of stempel

_____

---

¹ De in artikel 37, lid 2, bedoelde stukken moeten worden bijgevoegd.

Certificaat betreffende beslissingen inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid,
bedoeld in artikel 39¹

1. Lidstaat van oorspong

2. Gerecht dat of autoriteit die het certificaat afgeeft
  - 2.1. Naam
  - 2.2. Adres
  - 2.3. Tel./fax/e-mail

3. Houder(s) van het omgangsrecht
  - 3.1. Volledige naam
  - 3.2. Adres
  - 3.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

4. Andere dan onder 3 vermelde personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen²
  - 4.1.
    - 4.1.1. Volledige naam ?
    - 4.1.2. Adres
    - 4.1.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

---

¹ PB L ..... Verordening (EG) nr. .... / ..... van de Raad van ..... betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

² Indien meer dan één persoon de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt, kan de onder 3 vermelde persoon ook onder 4.

4.2.

- 4.2.1. Volledige naam
- 4.2.2. Adres
- 4.2.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

4.3.

- 4.3.1. Volledige naam
- 4.3.2. Adres
- 4.3.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

5. Gerecht dat de beslissing heeft gegeven

- 5.1. Naam van het gerecht
- 5.2. Plaats van het gerecht

6. Beslissing

- 6.1. Datum
- 6.2. Referentienummer
- 6.3. Is de beslissing bij verstek gegeven?
  - 6.3.1. Neen
  - 6.3.2. Ja ¹

7. Kinderen op wie de beslissing betrekking heeft ²

- 7.1. Volledige naam en geboortedatum
- 7.2. Volledige naam en geboortedatum
- 7.3. Volledige naam en geboortedatum
- 7.4. Volledige naam en geboortedatum

---

¹ De in artikel 37, lid 2, bedoelde stukken moeten worden bijgevoegd.

² Indien de beslissing betrekking heeft op meer dan vier kinderen, moet een tweede formulier worden gebruikt.

8. Namen van de partijen aan wie rechtsbijstand is toegekend

9. Uitvoerbaarheid en betekening/mededeling
  - 9.1. Is de beslissing volgens het recht van de lidstaat van herkomst uitvoerbaar?
    - 9.1.1. Ja
    - 9.1.2. Neen
  - 9.2. Is de beslissing betekend/medegedeeld aan de partij jegens wie de tenuitvoerlegging wordt gevorderd?
    - 9.2.1. Ja
      - 9.2.1.1. Volledige naam van de partij
      - 9.2.1.2. Adres
      - 9.2.1.3. Datum van de betekening/mededeling
    - 9.2.2. Neen

10. Specifieke gegevens voor de beslissingen betreffende het omgangsrecht indien om het exequatur wordt verzocht volgens artikel 21, lid 3. Artikel 40, lid 2, voorziet in deze mogelijkheid:
  - 10.1. Regelingen betreffende de uitoefening van het omgangsrecht
(indien en voorzover deze gegevens in de beslissing staan)
    - 10.1.1. Datum, tijd
      - 10.1.1.1. Begin
      - 10.1.1.2. Einde
    - 10.1.2. Plaats
    - 10.1.3. Bijzondere verplichtingen van de persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt
    - 10.1.4. Bijzondere verplichtingen van de houder van het omgangsrecht
    - 10.1.5. Eventuele beperkingen van de uitoefening van het omgangsrecht

11. Specifieke gegevens voor de beslissingen betreffende de terugkeer van het kind indien om een exequatur wordt verzocht volgens artikel 21, lid 3. Artikel 40, lid 2, voorziet in deze mogelijkheid:

11.1 De beslissing brengt de terugkeer van de kinderen met zich

11.2 Persoon die gemachtigd is voor de terugkeer van het kind te zorgen

(indien dit gegeven in de beslissing staat)

11.2.1 Volledige naam

11.2.2 Adres

Gedaan te ....., datum .....

Handtekening en/of stempel

_____

Certificaat betreffende beslissingen inzake het omgangsrecht, bedoeld in artikel 41, lid 1¹

1. Lidstaat van oorspong
2. Gerecht dat of autoriteit die het certificaat afgeeft
  - 2.1. Naam
  - 2.2. Adres
  - 2.3. Tel./fax/e-mail
3. Houder(s) van het omgangsrecht
  - 3.1. Volledige naam
  - 3.2. Adres
  - 3.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)
4. Andere dan onder 3 vermelde personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen^{2 3}
  - 4.1
    - 4.1.1. Volledige naam ?
    - 4.1.2. Adres
    - 4.1.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

---

¹ PB L ..... Verordening (EG) nr. ..../..... van de Raad van ..... betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

² Indien meer dan één persoon de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt, kan de onder 3 vermelde persoon ook onder 4.

³ Met een kruisje in het vakje aangegeven ten opzichte van welke persoon de beslissing ten uitvoer zou moeten worden gelegd.

4.2.

- 4.2.1. Volledige naam ?
- 4.2.2. Adres
- 4.2.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

4.3. Anderen

- 4.3.1. Volledige naam ?
- 4.3.2. Adres
- 4.3.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

5. Gerecht dat de beslissing heeft gegeven

- 5.1. Naam van het gerecht
- 5.2. Plaats van het gerecht

6. Beslissing

- 6.1. Datum
- 6.2. Referentienummer

7. Kinderen op wie de beslissing betrekking heeft ¹

- 7.1. Volledige naam en geboortedatum
- 7.2. Volledige naam en geboortedatum
- 7.3. Volledige naam en geboortedatum
- 7.4. Volledige naam en geboortedatum

8. Staat tegen de beslissing hoger beroep open volgens het recht van de lidstaat van herkomst?

- 8.1. Ja
- 8.2. Neen

---

¹ Indien de beslissing betrekking heeft op meer dan vier kinderen, moet een tweede formulier worden gebruikt.

9. Het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk is tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan elke betrokkene die niet aan de procedure heeft deelgenomen, betekend of ter kennis gebracht, of het staat vast dat deze ondubbelzinnig met de beslissing instemt
10. Alle betrokken partijen zijn in de gelegenheid gesteld te worden gehoord
11. De kinderen zijn in de gelegenheid gesteld te worden gehoord, tenzij dit vanwege hun leeftijd of mate van rijpheid niet raadzaam werd geacht
12. Regelingen betreffende de uitoefening van het omgangsrecht (indienen voorzover deze gegevens beschikbaar zijn)
  - 12.1. Datum, tijd
    - 12.1.1. Aanvang
    - 12.1.2. Einde
  - 12.2. Plaats
  - 12.3. Bijzondere verplichtingen van de persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt
  - 12.4. Bijzondere verplichtingen van de houder van het omgangsrecht
  - 12.5. Eventuele beperkingen van de uitoefening van het omgangsrecht
13. Namen van de partijen aan wie rechtsbijstand is toegekend

Gedaan te ....., datum .....

Handtekening en/of stempel

_____

Certificaat betreffende de terugkeer van het kind, bedoeld in artikel 42, lid 1 ¹

1. Lidstaat van oorspong
2. Gerecht dat of autoriteit die het certificaat afgeeft
  - 2.1. Naam
  - 2.2. Adres
  - 2.3. Tel./fax/e-mail
3. Persoon die gemachtigd is voor de terugkeer van het kind te zorgen (indien dit gegeven in de beslissing staat)
  - 3.1. Volledige naam
  - 3.2. Adres
  - 3.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)
4. Personen die de ouderlijke verantwoordelijkheid dragen ²
  - 4.1. Moeder
    - 4.1.1. Volledige naam
    - 4.1.2. Adres (indien deze gegevens beschikbaar zijn)
    - 4.1.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

---

¹ PB L ..... Verordening (EG) nr. .... / ..... van de Raad van ..... betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

² facultatief.

4.2. Vader

4.2.1. Volledige naam

4.2.2. Adres (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

4.2.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

4.3 Anderen

4.3.1. Volledige naam

4.3.2. Adres (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

4.3.3. Geboortedatum en -plaats (indien deze gegevens beschikbaar zijn)

5. Verdediger (indien dit gegeven in de beslissing staat)

5.1. Volledige naam

5.2. Adres (indien dit gegeven beschikbaar is)

6. Gerecht dat de beslissing heeft gegeven

6.1. Naam van het gerecht

6.2. Plaats van het gerecht

7. Beslissing

7.1. Datum

7.2. Referentienummer

8. Kinderen op wie de beslissing betrekking heeft ¹

8.1. Volledige naam en geboortedatum

8.2. Volledige naam en geboortedatum

8.3. Volledige naam en geboortedatum

8.4. Volledige naam en geboortedatum

---

¹ Indien de beslissing betrekking heeft op meer dan vier kinderen, moet een tweede formulier worden gebruikt.

9. De beslissing brengt de terugkeer van het kind met zich

10. Staat tegen de beslissing hoger beroep open volgens de wet van de lidstaat van herkomst?
  - 10.1. Ja
  - 10.2. Neen

11. De kinderen zijn in de gelegenheid gesteld te worden gehoord, tenzij dit vanwege hun leeftijd of mate van rijpheid niet raadzaam werd geacht

12. De partijen zijn in de gelegenheid gesteld te worden gehoord

13. De beslissing voorziet in de terugkeer van het kind en het gerecht heeft in zijn uitspraak rekening gehouden met de redenen en het bewijsmateriaal die ten grondslag lagen aan het bevel dat is gegeven krachtens artikel 13, onder b), van het Verdrag van 's-Gravenhage van 25 oktober 1980 betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen

14. In voorkomend geval, de bijzonderheden met betrekking tot de maatregelen die door de gerechten of autoriteiten zijn getroffen ter bescherming van het kind na de terugkeer naar de lidstaat waar het zijn gewone verblijfplaats heeft

15. Namen van de partijen aan wie rechtsbijstand is toegekend

Gedaan te ....., datum .....

Handtekening en/of stempel

_____

Concordantietabel ten opzichte van Verordening (EG) nr. 1347/2000

Vervallen artikelen	Overeenkomstige artikelen in de nieuwe tekst
1	1, 2
2	3
3	12
4	
5	4
6	5
7	6
8	7
9	17
10	18
11	16, 19
12	20
13	2, 49, 46
14	21
15	22, 23
16	
17	24
18	25
19	26
20	27

21	28
22	21, 29
23	30
24	31
25	32
26	33
27	34
28	35
29	36
30	50
31	51
32	37
33	39
34	38
35	52
36	59
37	60, 61
38	62
39	
40	63

41	66
42	64
43	65
44	68, 69
45	70
46	72
Bijlage I	68
Bijlage II	68
Bijlage III	68
Bijlage IV	Bijlage I
Bijlage V	Bijlage II

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 4 november 2003
(OR. en)**

13650/03

EUROPOL 53

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: Akte van de Raad tot vaststelling, op grond van artikel 43, lid 1, van de Overeenkomst tot oprichting van een Europese Politiedienst (Europol-overeenkomst), van een Protocol tot wijziging van die overeenkomst

---

AKTE VAN DE RAAD

van

tot vaststelling, op grond van artikel 43, lid 1,
van de Overeenkomst tot oprichting van een Europese Politiedienst (Europol-overeenkomst),
van een protocol tot wijziging van die overeenkomst

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op de Overeenkomst tot oprichting van een Europese Politiedienst ("Europol-overeenkomst")¹, en met name op artikel 43, lid 1,

Gezien het initiatief van het Koninkrijk Denemarken²,

Gezien het advies van het Europees Parlement³,

Gezien het advies van de raad van bestuur van Europol⁴,

---

¹ PB C 316 van 27.11.1995, blz. 2.

² PB C 172 van 18.7.2002, blz. 15.

³ Advies van 9 april 2003 (nog niet in het PB bekendgemaakt).

⁴ Advies van 31 oktober 2002; aanvullend advies van 24 juni 2003.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Uit artikel 30, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie volgt dat de Raad binnen een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag van Amsterdam op 1 mei 1999 onder meer door middel van Europol samenwerking bevordert op een aantal gebieden.
- (2) Tijdens zijn bijeenkomst in Tampere in oktober 1999 heeft de Europese Raad benadrukt dat Europol een essentiële rol speelt in de samenwerking tussen de autoriteiten van de lidstaten bij onderzoeken inzake grensoverschrijdende criminaliteit, door criminaliteitspreventie, -analyse en -onderzoek in de gehele Unie te ondersteunen. De Europese Raad heeft de Raad in dat verband verzocht Europol de nodige bijstand te verschaffen,

BESLUIT dat het Protocol tot wijziging van de Overeenkomst tot oprichting van een Europese politiedienst ("Europol-overeenkomst"), waarvan de tekst aan dit besluit is gehecht en dat heden door de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten is ondertekend, is vastgesteld.

BEVEELT AAN dat de lidstaten dit protocol overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen aannemen.

Gedaan te

Voor de Raad
De voorzitter

_____

VERKLARING VAN DE RAAD

De Raad komt overeen dat met de opdracht aan Europol om "fraude" te behandelen als één van de in de bijlage bij de Europol-overeenkomst bedoelde vormen van criminaliteit, wat belastingfraude en douanefraude betreft, aan Europol uitsluitend bevoegdheden worden verleend op het gebied van verbetering van de doeltreffendheid en de samenwerking van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten die verantwoordelijk zijn voor het functioneren van het stelsel voor strafrechtshandhaving en niet van de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de heffing van belastingen en douanerechten.

PROTOCOL
OPGESTELD OP BASIS VAN ARTIKEL 43, LID 1,
VAN DE OVEREENKOMST
TOT OPRICHTING VAN EEN EUROPESE POLITIEDIENST
(EUROPOL-OVEREENKOMST),
TOT WIJZIGING VAN DIE OVEREENKOMST

DE HOGE OVEREENKOMSTSLUITENDE PARTIJEN bij dit protocol, overeenkomstsluitende partijen bij de Overeenkomst tot oprichting van een Europese politiedienst ("Europol-overeenkomst") en lidstaten van de Europese Unie,

ONDER VERWIJZING naar het besluit van de Raad van de Europese Unie van ...,

OVERWEGENDE HETGEEN VOLGT:

- (1) De Europol-overeenkomst dient te worden aangepast in het licht van de besprekingen dien-
aangaande in de Raad.
- (2) Europol dienen de nodige bijstand en mogelijkheden te worden geboden om effectief de spil
van de Europese politieke samenwerking te kunnen zijn.
- (3) In de Europol-overeenkomst dienen de nodige wijzigingen te worden aangebracht om zo de
operationele steunfunctie van Europol ten behoeve van de nationale politiediensten te
versterken.
- (4) De Europese Raad heeft benadrukt dat Europol een essentiële rol speelt in de samenwerking
tussen de autoriteiten van de lidstaten bij onderzoeken inzake grensoverschrijdende
criminaliteit, door criminaliteitspreventie, -analyse en -onderzoek in de gehele Unie te onder-
steunen. De Europese Raad heeft de Raad in dat verband verzocht Europol de nodige bijstand
te verschaffen,

HEBBEN OVEREENSTEMMING BEREIKT OMTRENT DE VOLGENDE BEPALINGEN:

ARTIKEL 1

De Europol-overeenkomst wordt hierbij als volgt gewijzigd:

- 1) artikel 2 wordt vervangen door:

"Artikel 2

Doelstelling

1. Europol heeft ten doel, in het kader van de politieële samenwerking tussen de lidstaten overeenkomstig het Verdrag betreffende de Europese Unie, door de in deze overeenkomst genoemde maatregelen het optreden van en de samenwerking tussen de bevoegde instanties van de lidstaten met betrekking tot het voorkomen en bestrijden van ernstige internationale criminaliteit doeltreffender te maken voor zover er concrete aanwijzingen of redelijke vermoedens zijn omtrent het bestaan van een criminele structuur of organisatie en er twee of meer lidstaten betrokken zijn op een wijze die, gelet op de omvang, de ernst en de gevolgen van de strafbare feiten, een gemeenschappelijk optreden van de lidstaten noodzakelijk maakt. In deze overeenkomst worden als ernstige internationale criminaliteit beschouwd strafbare feiten die zijn of wellicht zullen worden gepleegd in het kader van terroristische activiteiten die gericht zijn tegen het leven, de lichamelijke integriteit en de persoonlijke vrijheid of eigendom, illegale handel in verdovende middelen, illegale witwasgedragingen, illegale handel in nucleaire en radioactieve stoffen, illegale immigratie, mensenhandel, handel in gestolen voertuigen en de in de bijlage opgesomde criminaliteitsvormen of specifieke uitingsvormen daarvan.

2. Op voorstel van de raad van bestuur legt de Raad met eenparigheid van stemmen de prioriteiten vast die Europol dient te volgen bij de bestrijding en voorkoming van de vormen van ernstige internationale criminaliteit die onder zijn mandaat vallen.

3. De bevoegdheid van Europol met betrekking tot een vorm van criminaliteit of met betrekking tot specifieke aspecten van een vorm van criminaliteit omvat daarmee samenhangende strafbare feiten. Zij omvat echter geen gronddelicten van illegale witwasgedragingen ten aanzien van welke vormen van criminaliteit Europol krachtens lid 1 geen bevoegdheden heeft.

Als samenhangend worden beschouwd en als zodanig overeenkomstig de nadere bepalingen van de artikelen 8 en 10 in aanmerking genomen:

- strafbare feiten die zijn gepleegd om zich de middelen te verschaffen om daden te plegen die onder de werkingssfeer van Europol vallen;
- strafbare feiten die zijn gepleegd om daden die onder de werkingssfeer van Europol vallen, te vergemakkelijken of uit te voeren;
- strafbare feiten die zijn gepleegd om ervoor te zorgen dat daden die onder de werkingssfeer van Europol vallen, ongestraft blijven.

4. Bevoegde autoriteiten in de zin van deze overeenkomst zijn alle in de lidstaten bestaande overheidsinstanties die krachtens het nationaal recht bevoegd zijn op het gebied van het voorkomen en bestrijden van strafbare feiten.";

2) artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 3 wordt vervangen door:

"3. Europol kan voorts in het kader van zijn in artikel 2, lid 1, omschreven doelstelling, afhankelijk van de personele en budgettaire mogelijkheden en binnen de door de raad van bestuur bepaalde grenzen, de lidstaten met raad en onderzoek bijstaan op met name de volgende gebieden:

- 1) opleiding van de leden van hun bevoegde autoriteiten,
- 2) organisatie en uitrusting van deze autoriteiten door het leveren van technische ondersteuning tussen de lidstaten te vergemakkelijken,
- 3) methoden van misdaadpreventie,
- 4) methoden van criminalistiek en forensische technologie en methoden van opsporingsonderzoek.";

- b) het volgende lid wordt toegevoegd:

"4. Onverminderd het Verdrag van Genève van 20 april 1929 ter bestrijding van de valsemunterij en het bijbehorende protocol, fungeert Europol in zijn contacten met derde staten en organisaties tevens als aanspreekpunt van de Europese Unie voor de bestrijding van vervalsing van de euro.";

- 3) artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

- a) lid 2 wordt vervangen door:

"2. De nationale eenheid vormt het enige contact tussen Europol en de bevoegde nationale autoriteiten. De lidstaten kunnen evenwel rechtstreeks contact tussen hun aangewezen bevoegde autoriteiten en Europol toestaan, zulks onder de door de betrokken lidstaat bepaalde voorwaarden, daaronder begrepen voorafgaande betrokkenheid van de nationale eenheid.

Tegelijkertijd ontvangt de nationale eenheid van Europol alle informatie die tijdens het rechtstreeks contact tussen Europol en de aangewezen bevoegde autoriteiten wordt uitgewisseld. De betrekkingen tussen de nationale eenheid en de bevoegde autoriteiten worden beheerst door het nationale recht, met name de grondwettelijke bepalingen.";

b) in lid 5 wordt "de in artikel K.2, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie genoemde verantwoordelijkheden van de lidstaten" vervangen door "de verantwoordelijkheden van de lidstaten met betrekking tot de handhaving van de openbare orde en de interne veiligheid";

c) lid 7 wordt vervangen door:

"7. De hoofden van de nationale eenheden komen regelmatig bijeen om Europol uit eigen beweging of op verzoek van advies te dienen.";

4) het volgende artikel wordt ingevoegd:

"Artikel 6 bis

Informatieverwerking door Europol

Ten behoeve van de uitvoering van zijn taken kan Europol tevens gegevens verwerken om na te gaan of bepaalde gegevens relevant zijn voor zijn taken en of deze later in de geautomatiseerde gegevensbestanden bedoeld in artikel 6, lid 1, kunnen worden opgenomen.

De overeenkomstsluitende partijen, in het kader van de Raad bijeen, stellen met inachtneming van de beginselen waarnaar verwezen wordt in artikel 14 en met een tweederde meerderheid van de stemmen de voorwaarden vast voor de verwerking van die gegevens, met name op het vlak van de toegang tot en het gebruik ervan, alsmede de termijnen voor het opslaan en verwijderen van die gegevens, welke niet meer dan zes maanden mogen bedragen. De raad van bestuur bereidt het besluit van de overeenkomstsluitende partijen voor en raadpleegt het in artikel 24 bedoelde gemeenschappelijk controleorgaan.";

5) artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

a) in lid 1 wordt de eerste zin vervangen door:

"1. De nationale eenheden, de verbindingsofficieren, de directeur, de adjunct-directeuren en de daartoe gemachtigde personeelsleden van Europol hebben het recht om rechtstreeks gegevens in het informatiesysteem in te voeren en daaruit op te vragen.";

b) het volgende lid wordt toegevoegd:

"4. Naast de in lid 1 bedoelde eenheden en personen kunnen ook de daartoe door de lidstaten aangewezen bevoegde autoriteiten het informatiesysteem van Europol raadplegen. Het resultaat van de raadpleging zal evenwel alleen aangeven of de verzochte gegevens voorhanden zijn in het informatiesysteem van Europol. Nadere informatie kan dan worden verkregen door tussenkomst van de nationale Europol-eenheid.

Informatie over de aangewezen bevoegde autoriteiten, met inbegrip van latere wijzigingen, wordt toegezonden aan het secretariaat-generaal van de Raad, dat de informatie bekendmaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie.";

6) artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

a) het inleidende gedeelte van lid 1 wordt vervangen door:

"1. Voorzover dit noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de in artikel 2, lid 1, omschreven doelstelling, kan Europol, naast niet-persoonsgebonden gegevens, in andere bestanden gegevens opslaan, wijzigen en gebruiken in verband met strafbare feiten ten aanzien waarvan Europol bevoegd is, met inbegrip van gegevens betreffende de in artikel 2, lid 3, tweede alinea, bedoelde samenhangende strafbare feiten ten behoeve van specifieke analysewerkzaamheden, welke gegevens betrekking hebben op:";

b) lid 2, punt 1, wordt vervangen door:

"1) de door de directie van Europol aangewezen analisten en andere personeelsleden van Europol;";

c) in lid 2 wordt na punt 2) de volgende alinea ingevoegd:

"Uitsluitend de analisten zijn gemachtigd gegevens in te voeren in het betrokken bestand en deze te wijzigen; alle deelnemers zijn bevoegd gegevens op te zoeken in het bestand.";

d) lid 5 wordt vervangen door:

"5. Indien Europol in het kader van rechtsinstrumenten van de Europese Unie of internationale rechtsinstrumenten het recht heeft verkregen om andere informatiesystemen geautomatiseerd te raadplegen, kan Europol op deze wijze persoonsgegevens opzoeken indien dat noodzakelijk is voor zijn taakvervulling ingevolge artikel 3, lid 1, punt 2. Voor het gebruik van die gegevens door Europol gelden de toepasselijke bepalingen van de betreffende rechtsinstrumenten van de Europese Unie of van de betreffende internationale rechtsinstrumenten.";

e) in lid 8 wordt de tweede zin vervangen door:

"Over elke verspreiding en elk operationeel gebruik van verstrekte gegevens wordt een besluit genomen door de lidstaat die de gegevens aan Europol heeft verstrekt. Indien niet kan worden vastgesteld welke lidstaat de gegevens aan Europol heeft verstrekt, wordt een besluit over de verspreiding en het operationeel gebruik van de gegevens door de deelnemers aan de analyse genomen. Een lidstaat of deskundige die als deelnemer wordt ingeschakeld bij een analyse die al gaande is, mag de gegevens met name niet verspreiden of gebruiken zonder voorafgaande toestemming van de lidstaten die reeds daarbij betrokken waren.";

f) het volgende lid wordt toegevoegd:

"9. Europol kan deskundigen van derde staten of instanties in de zin van lid 4 verzoeken deel te nemen aan de werkzaamheden van een analysegroep, indien :

- 1) er tussen Europol en de derde staat of instantie een overeenkomst is gesloten die passende bepalingen bevat voor de uitwisseling van informatie, met inbegrip van de doorgifte van persoonsgegevens, en voor de vertrouwelijkheid van de uitgewisselde informatie;
- 2) de deelname van de deskundigen van de derde staat of instantie in het belang van de lidstaten is;
- 3) de derde staat of instantie rechtstreeks belang heeft bij de analysewerkzaamheden, en
- 4) alle deelnemers in de zin van lid 2 instemmen met de medewerking van de deskundigen van een derde staat of instantie aan de werkzaamheden van de analysegroep.

Voor de medewerking van deskundigen van derde staten of instanties aan de werkzaamheden van een analysegroep wordt een regeling gesloten tussen Europol en de derde staat of instantie. De regels waaraan dergelijke regelingen moeten voldoen, worden met een meerderheid van tweederde van de stemmen vastgesteld door de raad van bestuur.

De regelingen tussen Europol en derde staten of instanties worden toegezonden aan het in artikel 24 bedoelde gemeenschappelijk controleorgaan dat de opmerkingen die het noodzakelijk acht onder de aandacht kan brengen van de raad van bestuur.";

7) artikel 12 wordt vervangen door:

"Artikel 12

Bestandsreglement

"1. Voor elk bij Europol voor zijn taakvervulling overeenkomstig artikel 10 bijgehouden geautomatiseerd bestand met persoonsgegevens legt Europol in een reglement vast:

- 1) de omschrijving van het bestand;
- 2) het doel van het bestand;
- 3) categorieën personen over wie gegevens worden opgeslagen;
- 4) de aard van de gegevens die moeten worden opgeslagen en eventueel de absoluut noodzakelijke gegevens als bedoeld in artikel 6, eerste zin, van het Verdrag van de Raad van Europa van 28 januari 1981;
- 5) de aard van de persoonsgegevens dat er toe dienen om het bestand toegankelijk te maken voor de exploitatie van het bestand;
- 6) het aanleveren of invoeren van de voor opslag bestemde gegevens;
- 7) de voorwaarden waaronder de in het bestand opgeslagen persoonsgegevens mogen worden verstrekt, aan welke ontvangers en volgens welke procedure;

8) de controletermijnen en de duur van de opslag;

9) de vastlegging van de verstrekking.

2. De raad van bestuur en het in artikel 24 bedoelde gemeenschappelijk controleorgaan worden door de directeur van Europol onmiddellijk op de hoogte gebracht van het bestandsreglement en ontvangen het dossier.

Het gemeenschappelijk controleorgaan kan de opmerkingen die het noodzakelijk acht onder de aandacht van de raad van bestuur brengen. De directeur van Europol kan het gemeenschappelijk controleorgaan verzoeken dat binnen een bepaalde termijn te doen.

3. De raad van bestuur kan de directeur van Europol te allen tijde opdragen een reglement te wijzigen of een bestand te sluiten. De raad van bestuur besluit vanaf welke datum die wijziging of sluiting werking heeft.

4. Het gegevensbestand mag niet langer dan drie jaar worden bewaard. Voordat deze termijn verstrijkt, beoordeelt Europol of het bestand voor verdere bewaring in aanmerking komt. Indien het absoluut noodzakelijk is vanwege het doel van het bestand, kan de directeur van Europol opdracht geven het bestand voor nog eens drie jaar te bewaren. In deze gevallen is de in de eerste drie leden aangegeven procedure van toepassing.";

8) artikel 16 wordt vervangen door:

"Artikel 16

Controle van de opvragingen

Europol stelt passende controlemechanismen vast om de wettigheid van de opvragingen uit de in de artikelen 6 en 6 bis bedoelde geautomatiseerde gegevensbestanden te kunnen toetsen.

De aldus verzamelde gegevens mogen alleen voor dit doel door Europol en de in de artikelen 23 en 24 vermelde controleorganen worden gebruikt en moeten na zes maanden worden verwijderd, tenzij zij in het kader van een lopende controle vereist blijven. Nadere regels voor dergelijke controlemechanismen worden door de raad van bestuur vastgesteld, na raadpleging van het gemeenschappelijk controleorgaan.";

9) artikel 18 wordt als volgt gewijzigd:

Lid 1, punt 3, wordt vervangen door de volgende punten:

"3. dit volgens de algemene regels in de zin van lid 2 toegestaan is; in uitzonderlijke gevallen kunnen die regels voorzien in een afwijking van punt 2, wanneer de directeur van Europol doorgifte van de gegevens als absoluut noodzakelijk beschouwt om de wezenlijke belangen van de betrokken lidstaten binnen het kader van de doelstelling van Europol te waarborgen of ter voorkoming van een onmiddellijke criminele dreiging. De directeur van Europol onderzoekt in alle gevallen het gegevensbeschermingsniveau in de betrokken staat of instantie om een afweging te maken van dit niveau en de bovenbedoelde belangen.";

10) artikel 21, lid 3, wordt vervangen door:

"3. Jaarlijks wordt getoetst of verdere opslag van de in artikel 10, lid 1, bedoelde persoonsgegevens nodig is; deze toetsing wordt schriftelijk vastgelegd. De opslag van deze gegevens in een gegevensbestand zoals bedoeld in artikel 12 mag de bestaansduur van het bestand niet overschrijden.";

11) aan artikel 22 wordt het volgende lid toegevoegd:

"4. De beginselen die in deze titel met betrekking tot informatieverwerking zijn neergelegd, zijn van toepassing op gegevens in dossiers.";

12) aan artikel 24, lid 6, worden de woorden "Deze verslagen worden volgens de procedure van titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie aan de Raad toegezonden;" vervangen door:

"Deze verslagen worden aan het Europees Parlement en de Raad toegezonden;"

13) in artikel 26, lid 3, worden de woorden "en van titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie" geschrapt;

14) artikel 28 wordt als volgt gewijzigd:

a) punt 1 wordt vervangen door:

"1. werkt mee aan de vaststelling van de prioriteiten van Europol met betrekking tot het bestrijden en voorkomen van de vormen van ernstige internationale criminaliteit die onder zijn mandaat vallen (artikel 2, lid 1 bis).";

b) de volgende punten worden toegevoegd:

"3 bis. werkt mee aan de vaststelling van de voorwaarden in verband met de verwerking van gegevens teneinde na te gaan of deze relevant zijn voor de taken van Europol en of zij in de geautomatiseerde gegevensbestanden kunnen worden opgenomen (artikel 6 bis).";

"4 bis. stelt met een meerderheid van tweederde van de stemmen de regels vast waaraan de regelingen voor de medewerking van deskundigen van derde staten of instanties aan de werkzaamheden van een analysegroep moeten beantwoorden (artikel 10, lid 9).";

c) punt 7 wordt vervangen door:

"7. kan de directeur van Europol opdragen een reglement te wijzigen of een bestand te sluiten (artikel 12, lid 2).";

d) "14 bis. stelt met een meerderheid van tweederde van de stemmen de regels vast voor de toegang tot documenten van Europol (artikel 32 bis).";

e) punt 22 wordt vervangen door:

"22. werkt mee aan de eventuele wijziging van de overeenkomst of de bijlage daarbij (artikel 43).";

f) lid 10 wordt vervangen door:

"10. Rekening houdend met de door de Raad overeenkomstig artikel 2, lid 1 bis, vastgestelde prioriteiten en de in artikel 29, lid 2, punt 6, bedoelde verstrekking van recente informatie door de directeur van Europol, neemt de raad van bestuur elk jaar met eenparigheid van stemmen:

- 1) een algemeen verslag over de activiteiten van Europol in het voorgaande jaar aan;
- 2) een verslag over de voorgenomen activiteiten van Europol aan, waarin rekening wordt gehouden met de operationele behoeften van de lidstaten en de gevolgen voor de begroting en de personeelsformatie van Europol.

Deze verslagen worden ter kennisgeving en goedkeuring voorgelegd aan de Raad. Tevens worden deze verslagen door de Raad ter informatie aan het Europees Parlement toegezonden.";

15) Artikel 29, lid 3, wordt als volgt gewijzigd:

- punt 6 wordt vervangen door:

"6. het op gezette tijden verstrekken van recente informatie aan de raad van bestuur over de uitvoering van de in artikel 2, lid 2, bedoelde prioriteiten,";

- het volgende punt wordt toegevoegd:

"7. alle andere hem bij de overeenkomst of door de raad van bestuur opgedragen taken.";

16) in artikel 30, lid 1, worden de woorden "titel VI van" geschrapt;

17) het volgende artikel wordt ingevoegd:

"Artikel 32 bis

Recht van toegang tot documenten van Europol

Op voorstel van de directeur van Europol stelt de raad van bestuur met een meerderheid van tweederde van de stemmen regels vast voor de toegang tot documenten van Europol voor iedere burger van de Unie en iedere natuurlijke of rechtspersoon met verblijfplaats of statutaire zetel in een lidstaat, rekening houdend met de beginselen en beperkingen die zijn neergelegd in de op grond van artikel 255 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap vastgestelde verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.";

18) artikel 34 wordt vervangen door:

"Artikel 34

Informatie aan het Europees Parlement

1. De Raad raadpleegt het Europees Parlement volgens de in het Verdrag betreffende de Europese Unie vastgelegde procedure over elk initiatief van een lidstaat of voorstel van de Commissie in verband met het vaststellen van de maatregelen bedoeld in artikel 10, leden 1 en 4, artikel 18, lid 2, artikel 24, lid 7, artikel 26, lid 3, artikel 30, lid 3, artikel 31, lid 1, en artikel 42, lid 2, of bij een eventuele wijziging van deze overeenkomst of de bijlage daarbij.

2. Het voorzitterschap van de Raad of zijn vertegenwoordiger kan verschijnen voor het Europees Parlement teneinde algemene vraagstukken te bespreken die verband houden met Europol. Het voorzitterschap van de Raad of zijn vertegenwoordiger kan worden bijgestaan door de directeur van Europol. Ten aanzien van het Europees Parlement houdt het voorzitterschap van de Raad of zijn vertegenwoordiger rekening met de zwijg- en geheimhoudingsplicht.

3. De verplichtingen van dit artikel gelden onverminderd de rechten van de nationale parlementen en de algemene beginselen die uit hoofde van het Verdrag betreffende de Europese Unie op de betrekkingen met het Europees Parlement van toepassing zijn.";

19) aan artikel 35, lid 4, wordt de volgende zin toegevoegd:

"De financiële raming voor de volgende vijf jaar wordt aan de Raad toegezonden. Tevens zendt de Raad de raming ter kennisgeving aan het Europees Parlement toe.";

- 20) in artikel 39, lid 4, wordt de zinsnede "het Verdrag van Brussel.... zoals later aangepast bij toetredingsverdragen" vervangen door:

"Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken";

- 21) aan artikel 42 wordt het volgende lid toegevoegd:

"3. Voor zover dat nodig is met het oog op zijn taken en doelstellingen, alsmede rekening houdend met de noodzaak dubbel werk te vermijden, stelt Europol een blijvende nauwe samenwerking met Eurojust in. De wezenlijke elementen van deze samenwerking worden in detail geregeld in een overeenkomst die wordt vastgesteld in overeenstemming met deze overeenkomst en de maatregelen ter uitvoering ervan.";

- 22) artikel 43 wordt als volgt gewijzigd:

- a) in lid 1 worden de woorden "artikel K.1, punt 9," geschrapt;
- b) lid 3 wordt vervangen door het volgende:

"De Raad kan evenwel met eenparigheid van stemmen besluiten, nadat de raad van bestuur de zaak besproken heeft, de bijlage bij deze overeenkomst te wijzigen door andere vormen van ernstige internationale criminaliteit toe te voegen of de reeds opgenomen omschrijvingen te wijzigen.";

23) de bijlage wordt als volgt gewijzigd:

a) de titel wordt vervangen door:

"BIJLAGE als bedoeld in artikel 2

Lijst van andere dan de reeds in artikel 2, lid 1, genoemde vormen van ernstige internationale criminaliteit waarvoor Europol, met inachtneming van zijn in artikel 2, lid 1, omschreven doelstelling bevoegd is.";

b) de alinea die begint met de woorden "Conform artikel 2, lid 2" wordt geschrapt;

c) in de alinea die begint met de woorden "Wat betreft de in artikel 2, lid 2, genoemde vormen" wordt "artikel 2, lid 2" vervangen door "artikel 2, lid 1";

d) na het laatste streepje wordt het volgende nieuwe streepje toegevoegd:

"- illegale handel in verdovende middelen : de strafbare feiten genoemd in artikel 3, lid 1, van het Verdrag van de Verenigde Naties van 20 december 1988 tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen en in de bepalingen ter wijziging of aanvulling van dit Verdrag.";

24) in artikel 10, leden 1 en 4, artikel 18, lid 2, artikel 29, leden 1 en 6, artikel 30, lid 3, artikel 31, lid 1, artikel 35, leden 5 en 9, artikel 36, lid 3, artikel 40, lid 1, artikel 41, lid 3, artikel 42, lid 2, en artikel 43, lid 1, worden de woorden "volgens de procedure van titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie" geschrapt.

ARTIKEL 2

1. Dit protocol wordt door de lidstaten aangenomen overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen.

2. De lidstaten stellen de secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie in kennis van de voltooiing van de procedures die overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen vereist zijn voor de aanneming van dit protocol.

3. Dit protocol treedt in werking 90 dagen na de in lid 2 beoogde kennisgeving door de staat die op de datum van aanneming door de Raad van de akte tot vaststelling van dit protocol, lid is van de Europese Unie en die als laatste deze formaliteit vervult.

ARTIKEL 3

Indien dit protocol overeenkomstig artikel 2, lid 3, in werking treedt voordat het protocol, opgesteld op grond van artikel 43, lid 1, van de Overeenkomst tot oprichting van een Europese politiedienst (Europol-overeenkomst), tot wijziging van artikel 2 en de bijlage bij die overeenkomst ¹ in werking is getreden overeenkomstig artikel 2, lid 3, daarvan, wordt laatstgenoemd protocol geacht te zijn ingetrokken.

ARTIKEL 4

1. Elke staat die lid wordt van de Europese Unie kan tot dit protocol toetreden, indien het protocol op de datum van nederlegging van de akte van toetreding tot de Europol-overeenkomst, overeenkomstig artikel 46, nog niet in werking is getreden.
2. De akten van toetreding tot dit protocol worden gelijktijdig neergelegd met de akten van toetreding tot de Europol-overeenkomst, in overeenstemming met artikel 46 van die overeenkomst.
3. De door de Raad van de Europese Unie vastgestelde tekst van het protocol in de taal van de toetredende lidstaat is authentiek.

---

¹ PB C 358 van 13.12.2000, blz. 2.

4. Indien het protocol bij het verstrijken van de in artikel 46, lid 4, van de Europol-overeenkomst bedoelde periode nog niet in werking is getreden, treedt het voor de toetredende lidstaat in werking op de datum van inwerkingtreding van dit protocol overeenkomstig artikel 2, lid 3.

5. Indien het protocol overeenkomstig artikel 2, lid 3, in werking treedt voordat de in artikel 46, lid 4, van de Europol-overeenkomst, bedoelde periode verstreken is, maar nadat de in lid 2 bedoelde akte van toetreding neergelegd is, treedt de toetredende lidstaat overeenkomstig artikel 46 van de Europol-overeenkomst toe tot de bij dit protocol gewijzigde Europol-overeenkomst.

ARTIKEL 5

1. De secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie is depositaris van dit protocol.

2. De depositaris maakt een overzicht van de aannemingen en toetredingen en iedere andere mededeling in verband met dit protocol bekend in het Publicatieblad van de Europese Unie.

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 9 september 2003
(OR. it)**

12026/03

**MIGR 76
COMIX 503**

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: Initiatief van de Italiaanse Republiek met het oog op de vaststelling van een richtlijn van de Raad betreffende bijstand bij doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten in het kader van verwijderingsmaatregelen van de lidstaten ten aanzien van onderdanen van derde landen

---

RICHTLIJN 2003/.../EG VAN DE RAAD

van

betreffende bijstand bij doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten
in het kader van verwijderingsmaatregelen van de lidstaten
ten aanzien van onderdanen van derde landen

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 63,
punt 3, onder b,

Gezien het initiatief van de Italiaanse Republiek,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In de Aanbeveling van de Raad van 22 december 1995 betreffende overleg en samenwerking bij de tenuitvoerlegging van verwijderingsmaatregelen ¹, en in het besluit van het Uitvoerend Comité van Schengen van 21 april 1998 betreffende de samenwerking tussen de overeenkomstsluitende partijen bij de verwijdering van onderdanen van derde landen door de lucht ² wordt reeds gewezen op de noodzaak van samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van verwijdering van onderdanen van derde landen door de lucht. Bij Richtlijn 2003/ /EG van de Raad betreffende bijstand bij doorgeleiding in het kader van maatregelen tot verwijdering door de lucht, zijn specifieke voorschriften ter zake vastgesteld.
- (2) Via vormen van rechtstreekse en wederzijdse bijstand op het gebied van verwijdering dienen de lidstaten een eind te maken aan het illegale verblijf van onderdanen van derde landen tegen wie een maatregel tot definitieve verwijdering van het nationale grondgebied is genomen.
- (3) De lidstaten moeten het eens worden over de wederzijdse steun en bijstand tijdens de doorgeleiding door de lucht, over zee en over land in het kader van de uitvoering van terugkeer- en overnamemaatregelen, overeenkomstig het op 28 februari 2002 door de Raad goedgekeurde algemene plan ter bestrijding van illegale immigratie en mensenhandel in de Europese Unie en het op 13 juni 2002 door de Raad goedgekeurde plan voor het beheer van de buitengrenzen van de Europese Unie ³, zoals bevestigd in het op 28 november 2002 door de Raad goedgekeurde actieplan inzake terugkeer.
- (4) De soevereiniteit van de lidstaten, met name met betrekking tot het gebruik van directe dwang jegens onderdanen van derde landen die zich tegen verwijdering verzetten, blijft onverlet.

---

¹ PB C 5 van 10.1.1996, blz.3.

² PB L 239 van 22.9.2000, blz. 193.

³ PB C 142 van 14.6.2002, blz. 23.

- (5) De voor de uitvoering van deze richtlijn vereiste maatregelen worden vastgesteld overeenkomstig Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ¹.
- (6) De lidstaten passen deze richtlijn toe met inachtneming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, die met name worden gewaarborgd in het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967 en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Overeenkomstig internationale verplichtingen mag doorgeleiding door de lucht worden gevraagd noch toegestaan wanneer de onderdaan van een derde land in het land van bestemming of van doorreis dreigt te worden onderworpen aan onmenselijke of vernederende behandeling, foltering of doodstraf, of wanneer het leven of de vrijheid van de betrokkene in gevaar zijn om redenen die verband houden met zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot bepaalde sociale groepen of zijn politieke overtuiging.
- (7) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het Protocol betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, neemt Denemarken niet deel aan de aanneming van deze richtlijn, die niet bindend is voor noch van toepassing is in deze lidstaat. Aangezien bij deze richtlijn het Schengenacquis uit hoofde van de bepalingen van titel IV, deel III, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap wordt uitgewerkt, besluit Denemarken overeenkomstig artikel 5 van bovengenoemd protocol binnen een termijn van zes maanden nadat de Raad de richtlijn heeft vastgesteld, of het deze richtlijn in zijn nationale wetgeving zal omzetten.

---

¹ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

- (8) Voor de Republiek IJsland en het Koninkrijk Noorwegen is deze richtlijn een uitwerking van de bepalingen van het Schengenacquis in de zin van de Overeenkomst die de Raad van de Europese Unie op 18 mei 1999 heeft gesloten met de Republiek IJsland en het Koninkrijk Noorwegen inzake de wijze waarop deze twee staten worden betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis ¹, welke bepalingen behoren tot het gebied bedoeld in artikel 1, onder C, van Besluit 1999/437/EG van de Raad inzake bepaalde toepassingsbepalingen van die overeenkomst ². Na afronding van de in de overeenkomst bedoelde procedures gelden de rechten en verplichtingen die uit deze richtlijn voortvloeien eveneens voor deze beide staten en voor de betrekkingen tussen deze staten en de lidstaten van de Europese Gemeenschap tot welke deze richtlijn gericht is.
- (9) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, dat gehecht is aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, nemen deze lidstaten niet deel aan de aanneming van deze richtlijn en is deze, onder voorbehoud van artikel 4 van dat protocol, niet bindend voor, noch van toepassing in deze lidstaten.
- (10) Deze richtlijn vormt een op het Schengenacquis voortbouwend of op een andere wijze daaraan gerelateerd rechtsbesluit zoals bedoeld in artikel 3, lid 1 van de Akte van toetreding van 2003,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Doel

Deze richtlijn strekt tot het vaststellen van maatregelen op het gebied van bijstand tussen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten bij begeleide doorreis over het grondgebied van een of meer lidstaten van onderdanen van derde landen tegen wie een lidstaat verwijderingsmaatregelen heeft genomen.

---

¹ PB L 176 van 10.7.1999, blz. 36.

² PB L 176 van 10.7.1999, blz. 31.

Artikel 2
Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) "onderdaan van een derde land": een ieder die geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie, de Republiek IJsland of het Koninkrijk Noorwegen;
- b) "verzoekende lidstaat": de lidstaat die een maatregel tot verwijdering van een onderdaan van een derde land uitvoert en om doorgeleiding over land via een andere lidstaat verzoekt;
- c) "aangezochte lidstaat" of "lidstaat van doorreis": de lidstaat over wier grondgebied de begeleide verwijdering plaatsvindt van onderdanen van derde landen tegen wie een lidstaat een verwijderingsmaatregel heeft genomen;
- d) "doorgeleiding over het grondgebied": verwijdering van onderdanen van derde landen, tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen, over het grondgebied van een lidstaat, daaronder begrepen het vervoer tussen twee havens van de lidstaten via lijnverbindingen over zee;
- e) "vervoerder": de natuurlijke of rechtspersoon die beroepshalve of bij wijze van dienstverstreking onderdanen van derde landen vervoert tegen wie een lidstaat een verwijderingsmaatregel heeft genomen;
- f) "begeleiders": alle personen van de verzoekende of de aangezochte lidstaat die belast zijn met de begeleiding van de onderdaan van een derde land tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen, met inbegrip van de personen die belast zijn met de medische verzorging, alsmede tolken.

Artikel 3

Algemene beginselen

1. Alvorens over te gaan tot verwijdering over het grondgebied van één of meer lidstaten van onderdanen van derde landen tegen wie verwijderingsmaatregelen zijn genomen, gaan de lidstaten na of gebruik kan worden gemaakt van rechtstreekse lucht- of zeeverbindingen met de staat van oorsprong of met de staat van bestemming van deze personen.
2. De verwijdering over het grondgebied van één of meer lidstaten van de onderdaan van een derde land tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen, berust op praktische overwegingen, zoals de geografische nabijheid van het land van oorsprong of van het land van bestemming van de onderdaan van een derde land ten opzichte van een andere lidstaat.
3. Daartoe kan de ontvangende staat gebruik maken van de procedures zoals vervat in de overnameovereenkomsten die eventueel op bilateraal of multilateraal niveau met de staat van oorsprong of bestemming van een onderdaan van een derde land dan wel tussen de lidstaten zijn gesloten, zijnde in laatstgenoemd geval, overname ter fine van doorreis.
4. Onverminderd de verplichtingen van artikel 10, kan de aangezochte lidstaat de doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten weigeren wanneer:
  - a) de onderdaan van een derde land, tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen, overeenkomstig de vigerende regelgeving in de aangezochte lidstaat strafrechtelijk moet worden vervolgd of een vrijheidsstraf moet ondergaan;
  - b) de doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten of de toelating tot het derde land van eindbestemming om een bepaalde reden niet mogelijk is;

- c) de gevraagde bijstand op een bepaald ogenblik om praktische redenen niet kan worden verleend;
- d) de onderdaan van een derde land, tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen, een bedreiging vormt voor de openbare veiligheid, de openbare orde, de volksgezondheid en de internationale betrekkingen van de aangezochte lidstaat;
- e) het derde land van oorsprong of eindbestemming aan de verzoekende lidstaat grenst.

5. In het in lid 4, onder c, bedoelde geval deelt de aangezochte lidstaat de verzoekende lidstaat zo spoedig mogelijk een zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijk gewenste datum gelegen datum mee waarop de gevraagde bijstand kan worden verleend voorzover aan de andere voorwaarden is voldaan.

6. De reeds verleende toestemming tot doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten kan door de aangezochte lidstaat worden ingetrokken, wanneer de omstandigheden die de weigering van bijstand bij de in lid 4, bedoelde doorgeleiding kunnen rechtvaardigen, zich voordoen nadat de toestemming is verleend.

7. De aangezochte lidstaat dient de verzoekende lidstaat onverwijld op de hoogte te brengen van de weigering of de intrekking van de toestemming voor doorgeleiding op grond van de leden 4 en 6, onder vermelding van de motivering hiervoor.

8. De hierboven vermelde regelingen en voorschriften gelden ook in geval van doorgeleiding over land via, achtereenvolgens, verscheidene lidstaten.

Artikel 4

Verzoek om doorgeleiding

1. De verzoekende lidstaat zendt het verzoek om doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten met het oog op de verwijdering van onderdanen van derde landen, tegen wie verwijderingsmaatregelen zijn genomen, alsmede de bijbehorende bijstandsmaatregelen overeenkomstig artikel 7 zo snel mogelijk, en in ieder geval 2 dagen vóór de doorgeleiding, schriftelijk toe aan de aangezochte lidstaat. In bijzonder dringende en naar behoren gemotiveerde gevallen mag deze termijn korter zijn.
2. In geval van doorgeleiding via meerdere lidstaten zendt de verzoekende lidstaat de verzoeken om doorgeleiding en de desbetreffende bijstandsmaatregelen overeenkomstig lid 1 gelijktijdig toe.
3. De verzoekende lidstaat stelt de aangezochte lidstaat tijdig schriftelijk in kennis van de intrekking van het verzoek om doorgeleiding.
4. De aangezochte lidstaat stelt de verzoekende lidstaat binnen twee dagen na ontvangst van het verzoek om doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten in kennis van de aanvaarding dan wel weigering van de bijstand, in het laatste geval met vermelding van de redenen voor de weigering. Deze termijn kan, in naar behoren gemotiveerde gevallen, worden verlengd.
5. Indien de aangezochte lidstaat niet binnen de in lid 4 vastgestelde termijn antwoordt, kan met de doorgeleiding worden begonnen door middel van een kennisgeving door de verzoekende lidstaat.
6. Doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten kan evenwel niet zonder de goedkeuring van de aangezochte lidstaat of de kennisgeving door de verzoekende lidstaat overeenkomstig lid 5 plaatsvinden.

De lidstaten kunnen op grond van bilaterale of multilaterale overeenkomsten of regelingen bepalen dat met de doorgeleiding over het grondgebied kan worden begonnen door middel van een kennisgeving door de verzoekende lidstaat.

De lidstaten stellen de Commissie in kennis van de in de tweede alinea genoemde overeenkomsten en/of regelingen. De Commissie brengt de Raad regelmatig verslag uit over deze overeenkomsten of regelingen.

Artikel 5

Doorgeleidingsregelingen

1. De regelingen voor de doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten worden meegedeeld door middel van het formulier in de bijlage, dat aan de aangezochte lidstaat moet worden toegezonden. De maatregelen die nodig zijn voor aanpassing en wijziging van dit formulier en de wijze van toezending worden overeenkomstig de procedure van artikel 11 vastgesteld.
2. De lidstaten wijzen een centrale instantie aan die belast wordt met de verzending en de ontvangst van verzoeken om bijstand bij doorgeleiding.
3. De lidstaten kunnen op basis van bilaterale of multilaterale overeenkomsten of regelingen de grensdoorlaatposten aanwijzen via welke de binnenkomst op hun grondgebied van te verwijderen onderdanen van derde landen ter fine van doorreis is toegestaan; zij kunnen gebruik maken van alle bestaande mogelijkheden voor samenwerking en van de gemeenschappelijke diensten voor grensoverschrijdende samenwerking, indien voorhanden.
4. De verzoekende lidstaat vermeldt op het formulier voor het verzoek om doorgeleiding de grensdoorlaatpost via welke men de aangezochte lidstaat wenst binnen te komen, de aan de grens met andere lidstaten gelegen grensdoorlaatpost in geval van doorgeleiding via meerdere lidstaten en tenslotte de grensdoorlaatpost via welke de vreemdeling de lidstaat zal verlaten en het land van oorsprong of bestemming van de te verwijderen onderdaan van een derde land.

Artikel 6

Gebruikte vervoermiddelen

1. Voor de doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten kan gebruik worden gemaakt van openbare vervoermiddelen, zoals treinen, veerboten, autobussen of politievoertuigen zonder kenteken.
2. Bij gebruik van politievoertuigen kan worden bepaald dat de doorgeleiding via het grondgebied van de betrokken aangezochte lidstaten met de eigen politievoertuigen plaatsvindt.

Artikel 7

Bijstand

1. De verzoekende lidstaat neemt passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de doorgeleiding binnen de kortst mogelijke tijdsperiode plaatsvindt.

De doorgeleiding vindt in beginsel binnen 36 uur plaats.

2. De aangezochte lidstaat verleent de verzoekende lidstaat alle mogelijke bijstand bij de doorgeleiding.

Daaronder zijn met name de volgende ondersteunende maatregelen begrepen:

- a) rechtstreeks contact van het bevoegde personeel van de aangezochte lidstaat met de onderdaan van een derde land tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen en zijn begeleiders, bij binnenkomst op het nationale grondgebied;

- b) bijstand voor de genoemde onderdaan van een derde land en, indien nodig, voor zijn begeleiders, teneinde een goede afloop van de doorgeleiding te garanderen;
- c) medische spoedhulp voor de genoemde onderdaan van een derde land en zijn begeleiders;
- d) bijstand in geval van incidenten bij de doorgeleiding van de genoemde onderdaan van een derde land;
- e) voeding voor de genoemde onderdaan van een derde land en eventueel voor zijn begeleiders;
- f) mededeling van de plaats en het tijdstip van doorgeleiding van de genoemde onderdaan van een derde land en van zijn definitieve verwijdering van het grondgebied van de lidstaten.

3. De aangezochte staat kan overeenkomstig het vigerende nationale recht:

- a) de begeleiders en de onderdaan van een derde land tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen, ergens onderbrengen en daarbij voor laatstgenoemde in passende beveiliging voorzien;
- b) gebruik maken van wettelijke middelen om verzet van de genoemde onderdaan van een derde land tegen de doorgeleiding te voorkomen of te beëindigen.

4. Onverminderd artikel 8, lid 1, kan de aangezochte lidstaat, in gevallen waarin de voltooiing van de doorgeleiding niet kan worden gewaarborgd ondanks de krachtens de leden 1 en 2 verleende steun, op verzoek en in overleg met de verzoekende lidstaat, alle nodige ondersteunende maatregelen nemen om de doorgeleiding voort te zetten.

In dergelijke gevallen kan de in lid 1 genoemde termijn tot maximaal achtenveertig uur worden verlengd.

5. Over de aard en de omvang van de ondersteuning krachtens lid 4 beslissen de bevoegde autoriteiten van de aangezochte lidstaat die voor de getroffen maatregelen verantwoordelijk zijn.

6. De kosten van de dienstverlening krachtens lid 2, punten c, d en e, komen ten laste van de verzoekende lidstaat.

Ook de overige kosten worden gedragen door de verzoekende lidstaat, voorzover zij feitelijk en kwantificeerbaar zijn. Indien de aangezochte lidstaat eenzijdig verdere bijstandsmaatregelen nodig acht om de veiligheid bij de doorgeleiding te waarborgen, worden de uit deze maatregelen voortvloeiende kosten met de verzoekende staat vastgesteld met het oog op eventuele vergoeding.

De lidstaten verstrekken passende informatie over de criteria voor kwantificering van de in de tweede alinea bedoelde kosten.

Artikel 8

Terugname door de verzoekende staat

1. De verzoekende lidstaat neemt de onderdaan van een derde land, tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen, zo spoedig mogelijk terug wanneer:

- a) de toestemming tot doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten om de in artikel 3, leden 4 en 6, genoemde redenen is geweigerd of ingetrokken;
- b) de verwijdering van de genoemde onderdaan van een derde land naar het land van oorsprong of eindbestemming is mislukt;
- c) de doorgeleiding over het grondgebied van één of meer lidstaten om een andere reden niet kan worden voortgezet.

2. In de in lid 1 bedoelde gevallen verleent de aangezochte lidstaat de verzoekende lidstaat ook bijstand bij deze terugnameoperatie. De kosten voor de terugreis van de onderdaan van een derde land tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen, komen ten laste van de verzoekende lidstaat.

Artikel 9

Begeleiding

1. Verwijdering met doorgeleiding via het grondgebied van een of meerdere lidstaten vindt onder begeleiding plaats.

2. Bij de uitvoering van de doorgeleiding zijn de bevoegdheden van de begeleiders beperkt tot wettige zelfverdediging. Daarnaast kunnen de begeleiders bij ontbreken van wetshandhaver van de aangezochte lidstaat, in reactie op een directe en ernstige dreiging op redelijke en evenredige wijze optreden om te voorkomen dat de onderdaan van het derde land tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen ontsnapt, zichzelf of derden verwondt of goederen beschadigt.

De begeleiders moeten de regels van de aangezochte lidstaat in alle omstandigheden naleven.

3. De begeleiders dragen tijdens de doorgeleiding geen wapens en zijn gekleed in burgerkleding. Zij leggen op verzoek van de aangezochte lidstaat passende identificatiemiddelen over, waaronder de door de betrokken lidstaten verleende toestemming tot doorgeleiding of, voorzover nodig, de in artikel 4, lid 5, bedoelde kennisgeving.

Artikel 10

Vrijwaringsclausule inzake asiel

Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de verplichtingen uit hoofde van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, het Protocol van New York van 31 januari 1967, internationale overeenkomsten inzake mensenrechten en fundamentele vrijheden, de Overeenkomst betreffende de vaststelling van de staat die verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielverzoek dat bij een van de lidstaten van de Europese Gemeenschappen wordt ingediend, noch aan internationale uitleveringsverdragen.

Artikel 11

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 5 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing.

De in artikel 5, lid 6, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt vastgesteld op één maand.

3. Het comité stelt zijn reglement van orde vast.

Artikel 12

Slotbepalingen

1. De lidstaten dienen vóór ..... de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast te stellen om aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor de verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van nationaal recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 13

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Artikel 14

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten, overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Brussel,

Voor de Raad

De voorzitter